Ára: 200 FORINT

75. évf. 8. szám 2020. május 1.
Ijjár 7. 5780.

ÚJ ÉLET

A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK SZÖVETSÉGÉNEK LAPJA

A Föld kivonulása, Exodus 2020

A történelem során nagy viharok voltak az Ember és a Föld között, s látá a Mindenség, hogy ez nem jó.

Nem jó se az Embernek, se a Földnek, se állatnak, se növénynek. Senkinek és semminek nem jó!

Ezért elküldi a Földet a Mindenség az Emberhez s kéri, hogy engedje szabadon, békében újraéledni, újra gyarapodni, s állítsa meg a pusztulását.

1. csapás

S mondá a Mindenség a Földnek: Menj el az Emberhez, és mondd néki: Ember, te beszennyezted a folyókat és tengereket, és pusztítod az élővilágát. Engedd szabadon a Földet, és hogy tudd, Én vagyok a Mindenség, olyan árhullámokat bocsátok rád, hogy el fogod engedni a Földet.

De az Ember nem engedte el a Földet.

2. csapás

S mondá a Mindenség a Földnek: Menj el az Emberhez, és mondd néki: Ember, te elpusztítod az erdőket és mezőket, a zöld élőhelyeket és az élő állatokat. Engedd szabadon a Földet, és hogy tudd, Én vagyok a Mindenség, olyan tüzeket bocsátok rád, hogy el fogod engedni a Földet.

De az Ember nem engedte el a Földet.

3. csapás

S mondá a Mindenség a Földnek: Menj el az Emberhez, és mondd néki: Ember, te kizsákmányolsz mindent és mindenkit, a földet, a vizet, a levegőt, és hagyod, hogy utánad csak pusztaság, sivárság és üresség maradjon. Engedd szabadon a Földet, és hogy tudd, Én vagyok a Mindenség, olyan alapvető hiányokat bocsátok rád, hogy el fogod engedni a Földet.

De az Ember nem engedte el a Földet.

4. csapás

S mondá a Mindenség a Földnek: Menj el az Emberhez, és mondd néki: Ember, te látod, hogy járványok vannak a Földön, amelyek pusztítják az embert és az állatot egyaránt, és nem teszel meg mindent, amit megtehetnél, hogy kordában tartsad és felkészüljél a jövőre. Engedd szabadon a Földet, és hogy tudd, Én vagyok a Mindenség, olyan lázat bocsátok rád, amely pusztítóbb lesz a korábbi lázaknál, hogy el fogod engedni a Földet.

De az Ember nem engedte el a Földet.

5. csapás

S mondá a Mindenség a Földnek: Menj el az Emberhez, és mondd néki: Ember, te hagyod, hogy milliók éhezzenek, és nem teszel annyit, amit módodban áll megtenni, hogy ez változzon. Engedd szabadon a Földet, és hogy tudd, Én vagyok a Mindenség, olyan lázadásokat bocsátok rád, hogy el fogod engedni a Földet.

De az Ember nem engedte el a Földet.

6. csapás

S mondá a Mindenség a Földnek: Menj el az Emberhez, és mondd néki: Ember, te olyan politikai és gazdasági rendszereket követsz, amelyek nem működnek, olyan hamis és üres bálványokat imádsz, amelyek csak önmagukért léteznek. Engedd szabadon a Földet, és hogy tudd, Én vagyok a Mindenség, olyan politikai, gazdasági és vallási vezetőket bocsátok rátok, akit nem a ti, hanem csak a saját érdekeiket akarják érvényesíteni, és mindent meg fognak tenni ezért, hogy el fogod engedni a Földet.

De az Ember nem engedte el a Földet.

7. csapás

S mondá a Mindenség a Földnek: Menj el az Emberhez, és mondd néki: Ember, te meghamisítod a történelmet s a saját érdekeid szolgálatába állítod, igaztalant állítasz, és rossz színben tüntetsz fel másokat. Engedd szabadon a Földet, és hogy tudd, Én vagyok a Mindenség, olyan elégedetlenséget, csalódottságot és morális válságot küldök, hogy el fogod engedni a Földet.

De az Ember nem engedte el a Földet.

8. csapás

S mondá a Mindenség a Földnek: Menj el az Emberhez, és mondd néki: Ember, te háborúkat és békétlenséget szítasz, egyik népet a másik ellen fordítod, szembeállítasz testvért saját testvérével. Engedd szabadon a Földet, és hogy tudd, Én vagyok a Mindenség, olyan népvándorlást és migrációt bocsátok rád, hogy ezt már sem határok, sem országok nem fogják elviselni, hogy el fogod engedni a Földet.

De az Ember nem engedte el a Földet.

9. csapás

S mondá a Mindenség a Földnek: Menj el az Emberhez, és mondd néki: Ember, te szennyezed a levegőt és pusztítod a légkört, oly mértékben és olyan módon, hogy az már a léted is veszélyezteti, és nem teszel meg mindent, hogy ezt megállítsd és visszafordítsd. Engedd szabadon a Földet, és hogy tudd, Én vagyok a Mindenség, olyan szárazságot és esőt, fagyot és forróságot bocsátok rád, hogy megváltoznak az élőhelyek, növények és állatok pusztulnak ki, és haldoklik a bolygó.

De az Ember nem engedte el a Földet, s szíve és lelke még mindig kemény volt, gőgös volt és nagyképű.

10. csapás

S megharagudott a végletekig a Mindenség, látván a buta és korlátozott ember cselekedeteit. S mondá a Mindenség a Földnek: Menj el az Emberhez utoljára, és mondd néki:

EMBER!

Te nem tanulsz semmiből?

Te nem gondolsz a jövőre?

Te nem akarsz békében lenni a környezeteddel?

Te nem akarsz virágozni és gyarapodni?

Te nem akarsz boldog lenni és szeretni?

Te nem akarsz ÉLNI?

Engedd szabadon a Földet, és hogy tudd, Én vagyok a Mindenség, olyan pusztítást bocsátok rád, hogy érezze minden ember a fájdalmat, érezze minden ember a szomorúságot, érezze minden ember a hiányt, érezze minden ember a kiszolgáltatottságot, érezze minden ember a távolságot.

És tudja minden ember értékelni azt, amit a Föld ad, amije van és amit elveszíthet!

És látá az ember a pusztulást, a halált és a veszteséget, és elbocsátá a Földet az Ő fogságából.

És elindul a Föld új növekedés, ragyogás és béke felé, mert az Ember is megváltozhat, és midőn a kezdet kezdetén, élhet békében a Földdel a Földön.

S látá a Mindenség, hogy ez jó!

Csillag András

Házi karanténból robbantotta fel az internetet a 100 éves Bálint gazda

Bálint György családja kérésére önkéntes házi karanténba vonult a koronavírus-járvány miatt. Így most még egy kis mémesülésre is van ideje.

A közelmúltban számolt be arról a Blikk, hogy **Bálint György**, vagyis Bálint gazda családja kérésére önkéntes karanténba kényszerült vonulni a koronavírus miatt. Élete 100 éve alatt hiába ment már keresztül sok mindenen, a munkaszolgálattól kezdve a mauthauseni koncentrációs táboron át egy gázolásos balesetig. Hiába élte túl még a tífuszt is, a koronavírust korára való tekintettel már nem szeretné elkapni.

„Sokszor meghalhattam volna, de mázlista vagyok!” – jelentette ki Bálint gazda, aki a lapnak azt is elmesélte, hogy karantén nélkül is sokan mondták neki, hogy pihenjen többet, de nem tud. „Már reggel a számítógépnél ülök, válaszolok a levelekre” – mondta.

A számítógép előtt Bálint György újabban nemcsak levelekre válaszol, de remek mémeket is megoszt a Facebook-oldalán. A legutóbbi vicces képe hatalmas sikert aratott rajongói körében. A mémet rövid idő alatt több mint tízezren osztották meg a közösségi oldalon. „Ahogy az unokám mondta: mémesültem!” – kommentálta a képet Bálint gazda.

Kibic

9 770133 350099 20008

רחם נא רחם רחם ה’ אלוקינו

Ó könyörülj, könyörülj, könyörülj, Örökkévaló Istenünk!

Elmúlik ez is

A visszaemlékezések szerint Sir Richard Francis Burton dolgozószobájában egyetlen felirat volt a falon haláláig: This too shall pass, magyarul: Elmúlik ez is.

A mondás egyébként a 12. századi Levantéból származik, és mind a perzsák, mind az arabok, mind a zsidók a magukénak tartják. Én most a zsidó legendát teszem közzé, amely a király megnevezésén kívül gyakorlatilag megegyezik a többivel.

Salamon király udvarában élt egy férfi, akit ifjú kora ellenére sokan tartottak bölcsnek. A királyi tanács tagja volt, gyakran helyettesítette a királyt a törvénykezésben. Egy ilyen alkalommal Salamon látta, hogy milyen bölcs a férfi, és felgerjedt benne a hiúság.

Magához rendelte, és azt mondta neki, olyan ajándékra vágyik, melyre ha ránéz, amikor szomorú, felvidítja, amikor pedig vidám, elszomorítja.

A férfi bólintott, majd elindult a világban, hogy teljesítse a király kérését. Több száz országon keresztülvágott, de még hasonlót sem látott, mint amiről a király beszélt.

Több év vándorlás után végül visszatért Jeruzsálembe. Felkereste idős apját, hogy elbúcsúzzon tőle, mert úgy hitte, a király a fejét veszi, mivel nem teljesítette óhaját. Apját, aki ezüstműves volt, otthonában találta.

Búcsúzni jöttem, atyám, mert a király halálba küld – mondta a férfi. – A világ minden országát bejártam, a világ összes ékszerét megnéztem, de nem találtam olyat, melyre ha ránézek, amikor vidám vagyok, elszomorít, és felvidít, amikor csüggedek. Úgy hiszem, nincs ilyen ajándék, és eleve meghalni küldött a király.

Már hogyne lenne, édes fiam – mondta az öreg, és egy ládából egy egyszerű rézgyűrűt vett elő. Elővette a szerszámait, és vésni kezdett. Amikor végzett a munkával, a fia kezébe adta, hogy elvigye a királynak.

A férfi halálra váltan ment a királyi palotába, ahol éppen menyegzőt tartottak, a király nősült. Patakokban folyt a bor, és napok óta tartott a mulatság.

Bölcs király – mondta a férfi Salamonnak, akinek igen jó kedve volt. – Elhoztam neked az ajándékot, mely elszomorít, ha jó kedved van, és felvidít, ha rossz.

Salamon, aki már nem is emlékezett a kérésére, és meg volt részegedve az örömtől, a kezébe vette a rézgyűrűt. Egyetlen írás állt rajta: Elmúlik ez is.

Mondják, hogy a nagy király, akinek Isten bőven mért jót is és rosszat is, rézből csak egyetlen gyűrűt viselt élete végéig. Bármi történt vele, bármilyen végtelennek tűnt az öröme vagy a bánata, ez a gyűrű emlékeztette rá, hogy semmi sem tart örökké.

Elmúlik ez is.

(Közzétette: Jászberényi Sándor író-haditudósító a Facebookon)

Rádi Angéla: Hetek óta talpon reggeltől estig

Mintegy 120-an jelentkeztek eddig a Mazsihisz önkénteseket toborzó felhívására, hogy részt vegyenek a vírusfertőzéssel kapcsolatos teendők ellátásában. Fantasztikus munkát végeznek napról napra.

Köztük találjuk *Rádi Angélát,* aki a Mazsihisz Biztonsági Szolgálatának HR-felelőse, jelenleg azonban éjt nappallá téve fáradozik az önkéntesek munkaszervezésében. Volt olyan nap, amikor reggel 8-tól éjfélig dolgozott. Következzék egy villáminterjú Angélával, akinek az elfoglaltságát jelzi: negyedik alkalommal tudtunk időpontot találni a telefonos beszélgetéshez.

– Mikor kapcsolódtál be az önkéntesek organizálásába?

– Tagja vagyok a Mazsihisz krízismenedzsment csoportjának, s jeleztem *Gönci Péternek,* a team vezetőjének, hogy szívesen szervezném az önkéntesekkel kapcsolatos munkát. Ennek immár három hete, de örömmel csinálom.

– Mik a konkrét feladataid?

– Van egy call centerünk, oda futnak be a hívások, s attól függően, hogy milyen jellegű kérésről, segítségről van szó, egyeztetek a Mazsihisz szociális osztályával, a MAZS Alapítvánnyal, a JDC-vel, a Jointtal, felügyelem a koordinátorokat.

– Hogy néz ki egy napod?

– Reggel megnézem, hány önkéntesünk van, köztük mennyi az új jelentkező, megnézem, mennyi az igénylő, s milyen igények vannak. Utána a nap hátralévő része a beszerzésekről szól, el kell intézni, hogy az aktuális kéréseknek megfelelően feltöltsük a készletet, jobbára gumikesztyűk, maszkok, fertőtlenítőszerek beszerzése folyik. Nemcsak magánembereknek segítünk, hanem az intézményeinknek is, a kórháztól kezdve a szociális otthonokig. Az önkéntesek segítenek a kiszállításban, természetesen mindegyikük maszkban, kesztyűben dolgozik, s rendelkeznek kézfertőtlenítővel is. Nagyon aranyosak, köszönöm ezúton is a munkájukat! Sok teendőm van, napi tíz órát biztosan dolgozom, de a csúcs eddig az volt, amikor reggel nyolctól éjfélig intézkedtem, szerveztem, telefonáltam.

– Hogy bírod erővel? Hogyan kapcsolódsz ki?

– Szombaton egész nap pihentem, vasárnap pedig volt időm egy rövid sétára, holott aznap is dolgoztam. De az az igazság, hogy nem vagyok az az unatkozós típus, inkább elfoglaltságot keresek magamnak ahelyett, hogy unatkoznék.

Kácsor Zsolt/Mazsihisz

Ám ehád, lev ehád

Ki ne ismerné a címben olvasható szavakat: egy nép, egy szív. Most, hogy ilyen nehéz helyzetben van az egész világ, egészen mást jelent ez, mint eddig.

Nemrég ültük meg a széderestéket, melyeknek viszonylag az elején, közvetlenül a Má nistáná (Miben különbözik ez az este a többitől?) után, a feleletben szerepel a következő szakasz.

„A Fáraó rabszolgái voltunk Egyiptomban, de Örökkévaló Istenünk erős kézzel, kinyújtott karral kivezetett onnan bennünket. Ha a Szent, legyen áldott, nem vezette volna ki elődeinket Egyiptomból, akkor mi, meg a fiaink és az unokáink, máig is a Fáraó rabszolgái lennénk ott. Ezért **akármilyen okosak, akármilyen bölcsek, a Tóra akármilyen alapos tudói** lennénk is, kötelességünk elbeszélni az egyiptomi kivonulás történetét...” (Peszáchi Hágáda)

Leginkább a kiemelt részből látszik, hogy a zsidóságban nincs különbség ember és ember között, mindenkire egyformán vonatkoznak a szabályok, mindenki egyenlő. Akármilyen plusztulajdonsággal, vagyonnal stb.-vel rendelkezik is valaki az átlaghoz képest.

A szédereste mindig különleges volt számomra, pláne azóta, hogy a nagymamám megosztott velem egy történetet. A holokauszt előtt (is) Zuglóban éltek szüleivel és testvérével, nem túl jó anyagi körülmények között. Ő még kislány volt ekkor, de világosan emlékszik arra, hogy az ő apukája a náluk szegényebbeket is meghívta magukhoz széderestére. Bármennyire szegények voltak is, a szédert mindig tisztességesen megülték. Aztán néhány évvel később már nem volt lehetőségük együtt tölteni ezt a különleges ünnepet, mert a nagymamám apukája és anyukája is a vészkorszak áldozata lett. E történet ismeretében én nem siránkoztam sokáig azon, hogy idén nem tudtam a barátaimmal lenni szédereste, ahogy korábban mindig.

Az, hogy nincs különbség ember és ember között, napjainkban még inkább megtapasztalható, és most egy kicsit gondolkozzunk makroszinten (nem feltétlenül a zsidóságon belül maradva). A koronavírus gazdagot és szegényt, okosat és butát, hatalommal rendelkezőt és ezzel nem bírót ugyanúgy megtámadhat. Erre remek példa Boris Johnson brit miniszterelnök, akit napokig az intenzív osztályon ápoltak a betegség miatt. A kórt nem érdekli, hogy ő a világ egyik vezető nagyhatalmának miniszterelnöke.

Néhány évvel ezelőtt, amikor az ELTE-n tanultam szociológiát, lehetőségem volt Heller Ágnes (és Gábor György) egy szabadon választható kurzusán részt venni. A tárgy címe Szabadságfilozófiák volt. A vizsga csoportosan zajlott, szóban. Az általam nagyra becsült filozófus asszony azt kérdezte ott, hogy mik azok a dolgok, amelyekre nem tud az ember hatni, amelyek a befolyásától függetlenek. Emlékszem, ő példaként az időjárást említette…

A sokak által ismert pillangóhatás lényege az, hogy ha valami/valaki változik/változtat akár egy kicsit is a világ egy pontján, az hatással lesz (lehet) a Föld bármelyik pontjára, sőt akár az egészére is. Ugye nem kell elmesélnem, hogy mi történt Vuhanban decemberben (pontosabban 2019 novemberében, csak egy ideig eltitkolták), ami a mi életünket is ennyire megváltoztatta.

A fenti mozaikok tanulságai

Bármennyire azt hisszük is, hogy befolyásunk (kontrollunk) alatt tudjuk tartani a történéseket, az életünket, tévedünk. Ez a jelenség nem csak mostanra igaz, hanem születésünktől halálunkig, ezért bár tudom, könnyű mondani, de teljesen felesleges rástresszelni olyan dolgokra, melyekre úgysincs hatásunk.

Ennél volt sokkal rosszabb már a helyzet a világtörténelemben, van mit ennünk, lehetőségünk van kommunikálni másokkal.

Most igazán be lehet bizonyítani Izrael szlogenjét! Ám ehád, lev ehád! Egy nép, egy szív! Aki teheti, segítsen a másik zsidónak (nem zsidónak), és aki segítségre szorul, az kérjen segítséget másoktól, legyen szó testi, lelki vagy bármely más területen megjelenő igényről. A világ jobbá tétele (tikun olám) e nehéz

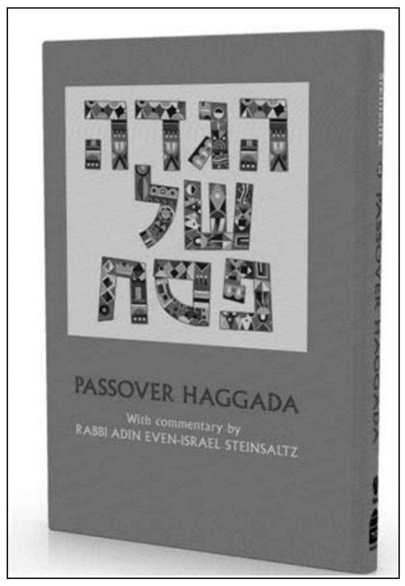

helyzetben is megvalósulhat, de ehhez szükség van egy „adó” és egy „fogadó” félre, körülbelül úgy, mint egy alapvető kommunikációs modell esetében.

Mindenben érdemes a jót keresni. A sok negatívum mellett van pozitív hatása is annak, hogy ennyit vagyunk otthon…

Miklós Dóri

Anekdota

Kohn kivándorolni készül Izraelbe, ám a határon öt egyforma kis csomagra bukkannak a vámosok. Amikor felbontják az elsőt, abban egy értékes arany fogsort találnak.

– Kedves Kohn úr, tudhatná, hogy nem szabad nemesfémet kivinni az országból – figyelmeztetik a fináncok.

– De tisztelt uraim – kezd magyarázkodni Kohn –, én öreg, vallásos ember vagyok, a kóser hús bizony gyakran mócsingos, nem olyan könnyű már megrágnom, feltétlenül szükségem van egy jó aranyprotézisre. Engedjék meg, kérem, hogy magammal vihessem…

– Jól van, vigye magával – egyeznek bele végül a vámosok.

Csakhogy miután felbontják a második csomagot, abból is egy protézis kerül elő.

– Uram, ezt nem értem – szól udvariasan az illetékes pénzügyőr. – Minek önnek ez a második arany fogsor?

– Tetszik tudni, vallási törvényeink szerint a tejes és a húsos ételeket nem ehetjük ugyanabból az edényből, így egy protézissel sem. Ezért aztán kell nekem egy külön tejes fogsor is.

– Jól van, mit tehetünk, vigye magával a tejes fogsorát.

Mihelyt azonban kinyitják a harmadik, majd a negyedik csomagot is, a vámosok egyre nagyobb zavarba esnek. Ugyanis azokból is színarany protézisek bukkannak elő.

– De kedves Kohn úr, ez már teljesen hihetetlen, minek kell önnek ennyi arany fogsor?

– Tetszik tudni, van nekünk egy ünnepünk, a peszách, amikor külön edényeket használunk, szükségem van tehát egy peszáchi tejes és egy peszáchi húsos protézisre. Csak nem gondolják, hogy ugyanazzal az arany fogsorral rágjam a maceszt, amelyikkel előtte már a chomecot ettem?

Mit volt mit tenni, a vámosok teljes kétségbeeséssel megadták magukat. Talán csöndben dolgoztak volna tovább, ám az ötödik csomagból is egy értékes arany fogsor villant elő. Ekkor a pénzügyőrök vezetője már kifakadt:

– Kedves Kohn úr, ez több a soknál. Most már igazán nem értem magát! Van egy húsos, egy tejes, egy peszáchi húsos és egy peszáchi tejes arany fogsora. Minek magának még egy ötödik protézis?

– Ja kérem – válaszol önérzetesen Kohn –, azzal eszem a sonkát meg a szalonnát.

Raj Tamás gyűjtéséből

Elhalasztják a jövő évi Maccabi Játékokat

A koronavírus-járvány miatt egy évet csúszó nyári olimpia késztette halasztásra a legnagyobb zsidó sportesemény szervezőit – írja az akibic.hu.

Fotó: Szigetváry Zsolt/MTI

A 2021-es Maccabi Játékokat egy évvel későbbre halasztották a világjárvány miatt.

A Maccabi Világszövetség közleménye szerint erre azért van szükség, mert az idén nyárra esedékes olimpiai játékokat is elhalasztották egy évvel. Hogy ne essen egybe a két esemény, és a zsidó sportolók mindkettőn részt tudjanak venni, ezért a Maccabi Játékokat 2022-ben fogják megrendezni.

A Maccabi Játékokat 1932 óta tartják meg, mindig négyévenként, hagyományosan egy esztendővel a nyári olimpiát követően. Az eseményre több ezer sportoló érkezik mintegy 80 országból Izraelbe.

A holokauszt-emléknap ürügyén, avagy... a galuti zsidóság a damaszkuszi úton

Ismét eltelt egy év. Ezt abból is lehet tudni, hogy Izraelben is elérkezett a vészkorszak rémségeire, áldozataira, hőseire történő emlékezés napja.

Számos meg- és visszaemlékezést lehet hallani-olvasni a történtekről. Sajnos egyre kevesebbet a borzalmak szenvedő alanyaitól, hiszen számuk vészes gyorsasággal apad. *Ezen sorok írásakor Izraelben 212 ezer túlélőt tartanak nyilván, közülük naponta 40-re tehető az elhalálozottak száma.*

Nyilvánvaló, hogy állami megemlékezésre évi egy alkalommal kerül sor, ez azonban nem mentesíti az államot, hogy a még köztünk élők mindennapjait folyamatosan kövessék, hogy a szükséges segítséget megkaphassák. *Ezen a téren Izraelnek is van tennivalója.*

Más ünnep-, illetve emléknap kapcsán is kifejtettem már azon véleményemet, hogy évek-évtizedek múltával képtelenség újat mondani. Éppen ezért – és ez alól magam sem vagyok kivétel – minden évben újra és újra elsiratjuk nemcsak a – néha meg sem ismert – családtagjainkat, de könnyet ejtünk a 20. század sötét napjait túlélt, sokszor testben is, de lélekben mindenképpen megtört szeretteinkért. Mind a hatmillió testvérünkért. Valahol lelkünk mélyén magunkat, a háború után született generációt is siratjuk, hiszen génjeinkben hordozzuk az ősök félelmét, melyet felfedezünk még unokáinkban is.

Nem felejtünk, és nem bocsátunk meg! Bocsánat egy elmebeteg diktátornak és az ideológiáját kiszolgáló csatlósainak nem jár! Felejteni az ősökkel szemben erkölcstelen!

Tegyük fel – kizárólag a feltételezés szintjén –, hogy több mint hét évtized távolából felmerül a megbocsátás. Kinek? Szánjuk talán a matuzsálemi kort megélt nácit/nyilast, mert utánajártak ténykedésének és bíróság elé állították? Sirassuk a kora miatt? Ő talán érzett szánakozást a gázba hurcolt gyerekekért, aggastyánokért?

Meggyőződésem, hogy az ítélet üzenetet hordoz, és elsősorban a szellemi örökösöknek szól!

Felejteni – ismét csak feltételes módot használva – képtelenség. Ahogy említettem, az elpusztítottak megtagadása lenne. De van egy másik ok is. Ami nem más, mint hogy lépten-nyomon – és ahogy az idő telik, egyre inkább vérszemet kapva – szembejön a kurzustörténészek általi történelemhamisítás, a holokauszt relativizálása, és nem ritka az áldozathibáztatás sem.

Természetesen a jelenség nem új keletű. Nyugodtan kimondható, hogy egyidős a háború befejezésével, és felelősség terhel minden, 45 után hatalmon lévő kormányt, amelyik képtelen

volt szembenézni a múlt bűneivel. Nem kell összeesküvés-elméletet gyártani ahhoz, hogy – mai tudásunkkal természetesen – lássuk, a szembenézés elmaradása nagyrészt tudatos volt.

A vészkorszak alatt szinte teljes egészében megsemmisültek a nagyhírű európai jesivák, tanáraikkal, diákjaikkal együtt. A tanítók hiánya, a felszabadulást követő, államilag kódolt valláselleneség és a zsidóság zömének feltétlen lojalitása a felszabadítókhoz azt eredményezte, hogy a zsinagógák kiürültek. A szocialista táboron átfutó rendszerváltás alkalmával azonban a megmaradt rabbik, zsidó szervezetek nem mindenhol tudták megragadni az alkalmat az újraszerveződéshez.

Mire észbe kaptak, hogy valamit tenni kéne ahhoz, hogy a diaszpóra zsidósága fennmaradjon, elfogytak a hívek. Hívek nélkül pedig nincs létjogosultság. Patthelyzet, amelynek egyelőre nem látszik a megoldása.

És megoldás addig nem is várható, amíg a galuti zsidóság nem képes, vagy talán nem is akar szembenézni az idők változásával. Hosszú ideig a nyugati zsidóság kivételes helyzetben volt a kelet-európaihoz képest, hiszen vallásgyakorlásában nem korlátozták, ez a különbség azonban a szocialista tábor összeomlásával megszűnt.

Mi sem szemlélteti jobban a különbség elmosódását, mint hogy a nyugat-európai és az amerikai zsidó közösségek tagjait ért támadások ma már napi szinten szerepelnek a hírek között. Amerika zsidósága pedig ennek ellenére görcsösen ragaszkodik ahhoz, hogy ők mások, mint európai társaik. Nemrég a közösségi épületek, zsinagógák védelmével kapcsolatban nyilatkozta egy amerikai rabbi, hogy *„a zsinagóga nem repülőtér”* – ezzel utasítva el annak védelmét.

A teljes diaszpóra zsidóságának, a közösség minden egyes tagjának óriási a felelőssége abban, hogy milyen módon viszonyul Izraelhez. Alapvetően fogalmi szinten kellene rendet teremteni, mert amire a baloldali liberális gondolkodást (ami sem nem baloldali, sem nem liberális) magukénak vallók azt mondják, hogy „Izrael jogos bírálata”, az nem más, mint ami ellen elvben harcolnak. Színtiszta antiszemitizmus – még ha furcsán veszi is ki magát zsidók esetében. De erre is volt már példa a történelem során.

És bár az alábbi esetnek nem Európa adott otthont, Európa is „büszkélkedhet” hasonló nézeteket valló „tanítókkal”.

Az idei peszách előestéjén széderre hívta Chicago Tzedek zsinagógája dr. Omar Barghutit, a BDS mozgalom alapítóját. Mivel az illető persona non grata az Egyesült Államokban, így a modern technika igénybevételével, Skypeon tartotta meg előadását. Mi másról is szólhatott beszámolója, mint az izraeli arabok, a magukat palesztinnak nevező „területi” arabok Izrael általi elnyomásáról…

A Tzedek közösség alapítója, Brant Rosen reformrabbi a következőket mondta gyülekezetének: A palesztinok mindennapi élete súlyosan korlátozva van Izraelben és a „megszállt” területeken – ez azonban nem kerül az újságok címlapjára. Felhívta a figyelmet arra, hogy komolyan fontolóra kell venni az Izraelbe történő utazás beszüntetését, ezzel vállalva szolidaritást a palesztin néppel.

Tényleg vannak fontolóra veendő dolgok. Elsősorban is a diaszpóra zsidóságának nem ártana magáévá tennie azt a bölcs mondást, hogy „ha segíteni nem tudsz, legalább ne árts!”

Mert elnézve a diaszpóra zsidóságának jövőjét – és ismerve Európa múltját –, kétségek merülnek fel a tekintetben, hogy Izraelen kívül létezik-e a Földön másik ország, amelyik nemhogy hazát adna, de legalább szállást kínálna a rászorulóknak?!

Lehárblog

75 éve hunyt el Boldog Apor Vilmos győri püspök

Hetvenöt éve, 1945. április 2-án halt meg Boldog Apor Vilmos báró, győri püspök, aki karitatív tevékenységével, és a második világháború idején elszenvedett vértanúságával az igazi keresztényi szeretet példája lehet – írja az MTI.

Ősi katolikus székely főnemesi családból származott, 1892. február 29-én született báró Apor Gábor Háromszék megyei főjegyző és Pálffy Fidélia grófnő harmadik gyermekeként Segesváron.

1895-ben Bécsbe költöztek, a király személye körüli minisztérium államtitkárává kinevezett apja három évvel később cukorbajban meghalt. A gimnáziumot a Bécs közeli Kalksburg jezsuita középiskolájában kezdte, az utolsó két évet Kalocsán, a jezsuita gimnáziumban végezte. 1909-ben kispapnak jelentkezett gróf Széchenyi Miklós győri püspöknél, aki az innsbrucki jezsuita teológiára küldte tanulni.

Már az első világháború alatt, 1915. augusztus 24-én szentelték pappá, működését a nagyváradi egyházmegyében kezdte meg, ahová Széchenyi Miklós vitte magával. Előbb Gyulára helyezték káplánnak, s bár nem volt különösebb szónoki tehetsége, prédikációi mély gondolati tartalmuk miatt vonzották az embereket. 1916-ban doktori szigorlatot tett, 1917-ben két hónapig egy kórházvonat lelkésze volt, s találkozott a háború borzalmaival. Az év őszétől a nagyváradi papnevelde prefektusa és dogmatikatanára lett, de közelebb állt szívéhez a lelkipásztori munka, ezért 1918 augusztusában ismét Gyulára helyezték, immár plébánosnak. Itt egyházközségi lapot indított, népmissziókat szervezett, a katolikus megújulás szolgálatában hitbuzgalmi és társadalmi egyesületeket hozott létre. 1937-ben a Szuverén Máltai Lovagrend tagja lett. Az 1938-as Anschluss, Ausztriának a náci Harmadik Birodalomhoz csatolása után gyulai német híveit óvni igyekezett a szélsőjobboldali propagandától.

XII. Pius pápa 1941. január 21-én győri püspökké nevezte ki, szentelésére Gyulán került sor, székét március 2-án foglalta el. Főpásztorként „a szegények püspöke” lett, de nemcsak a szegényeké, hanem minden bajba jutotté és üldözötté. 1943 augusztusában a katolikus szociális mozgalmak vezetői és a politikai élet képviselői Győrben jöttek össze, hogy megalakítsák a Katolikus Szociális Népmozgalmat, melynek egyházi és lelki vezetését, a püspökkaron belüli pártfogását Apor Vilmos vállalta. Az értekezlet résztvevői azzal számoltak, hogy a németek nem nyerhetik meg a háborút. A vereséget idehaza is politikai-társadalmi átalakulás fogja követni, s a katolikus mozgalmaknak mindent meg kell tenniük azért, hogy az átalakulás demokratikus szellemű legyen.

A püspök a vészkorszakban fellépett az üldözöttek érdekében, a gettók felállítása ellen a belügyminiszternél tiltakozott. Minden nála jelentkező üldözöttet oltalmába vett, szerzetesházakban, kórházban vagy a Püspökvárban helyezte el őket. Püspöktársait is egységes fellépésre próbálta rábírni, a váci püspöknek így írt: *„Az antiszemitizmust nem lehet helyeselni. A pápától le az utolsó püspöki karig el kell ítélnie ezt minden papnak.”* A nyilas hatalomátvétel után egyre inkább persona non gratának számított, főként azután, hogy október 31-én a Dunántúl főpásztorainak egyikeként (Mindszenty József veszprémi, Shvoy Lajos székesfehérvári püspök és Kelemen Krizosztom pannonhalmi főapát társaságában) memorandumban kérte a „nemzetvezető” Szálasi Ferencet, hogy ne vessék a harcok martalékául a Dunántúlt, szüntessék be az esztelen vérontást és pusztítást. A nyilasok bosszúja nem késett, Mindszentyt és Shvoyt letartóztatták, az Apor Vilmos ellen kiadott elfogatóparancsot csak a szovjet előrenyomulás miatt nem tudták végrehajtani.

Amikor a front 1945 márciusában elérte Győrt, Apor Vilmos arra kérte a német hadvezetést, hogy kíméljék meg a várost, de elutasító választ kapott. Március 28-án, nagyszerdán a harcokban a

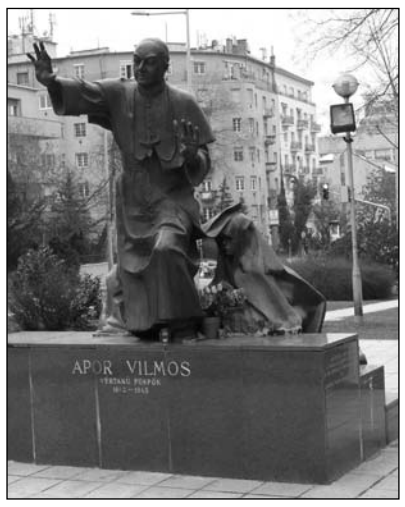

Apor Vilmos szobra Budapesten, az Apor Vilmos téren. Alkotója Marton László Kossuth-díjas szobrászművész

székesegyház találatot kapott, tornya kiégett, a püspök utoljára nagycsütörtökön, a pincében misézett. Március 30-án, nagypénteken szovjet katonák a Püspökvár óvóhelyéről fiatal nőket akartak „munkára” vinni. A szovjet kapitánnyal tárgyaló Apor Vilmos azt ajánlotta, hogy helyettük férfiak és idős nők menjenek. Az egyre hevesebbé váló vita közben a szovjet tiszt előkapta fegyverét, és előbb a mennyezetbe lőtt, majd a püspököt is célba vette, akit három lövedék talált el. A sebesült főpapot a harcok közepette hordágyon vitték a több kilométerre lévő kórházba, ahol hasüregében a petróleumlámpa fényénél operáló orvos nem találta meg a lövedéket. Apor Vilmos hősiesen viselte szenvedéseit, hálát adott Istennek, hogy ilyen nagypénteket adott neki, s mikor megtudta, hogy a nőknek nem esett bajuk, így sóhajtott fel: *„Köszönöm a jó Istennek, hogy elfogadta áldozatomat.”* Húsvét vasárnap, április 1-jén hashártyagyulladás lépett fel, s másnapra virradóra meghalt, de még megbocsátott gyilkosának.

Ideiglenesen a győri karmelita templom kápolnájába temették. Végleges sírhelye 1948-ban készült el vörös márványból a bazilika Héderváry-kápolnájában, de újratemetésére csak 1986-ban kerülhetett sor. Boldoggá avatási eljárása 1946-ban indult, de 1949-ben fel kellett függeszteni, és csak négy évtized után folytatódhatott. Szent II. János Pál pápa 1997. november 9-én avatta boldoggá a vatikáni Szent Péter téren, ünnepét május 23-án tartják, mert vértanúságának időpontja többször is a húsvéti időszakra eshetne. (*A boldoggá avatási szertartáson a Mazsihiszt Kardos Péter főrabbi képviselte – a szerk.)*

Magánadományból készült szobrát, Lebó Ferenc alkotását 2012-ben leplezték le a győri Püspökvár tornya előtti téren. Szobra áll Budapest XII. kerületében és Gyulán is. A Zsámbéki Katolikus Tanítóképző Főiskola 2000-ben vette fel nevét, az Apor Vilmos Katolikus Főiskola 2004-től Vácon működik.

Köszönet Orbán Viktornak

Levélben mondott köszönetet Orbán Viktor miniszterelnöknek Ronald S. Lauder, a Zsidó Világkongresszus (ZSVK) elnöke a Mazsihisz Szeretetkórházának támogatásáért és a felújításához nyújtott kormányzati segítségért; valamint azért, hogy a kormány – többek között a magyar zsidó közösséggel összefogva – bátor küzdelmet folytat a koronavírus-járvány ellen.

„A válság kezdete óta a világ minden tájáról híreket kapok arról, hogy a zsidó közösségek és a nemzeti kormányok miként fognak össze a halálos Covid-19 vírus elleni küzdelemben. A helyzet nem különbözik Magyarországon sem, ahol a magyar zsidó közösségeket képviselő Heisler úr beszámolt nekem az országukban tanúsított bátor küzdelemről” – írta Ronald S. Lauder, hozzátéve: „Szeretném megköszönni, miniszterelnök úr, hogy összehangolták ezt az erőfeszítést. Imádkozom, hogy ez az egészségügyi válság mihamarabb véget érjen.”

A ZSVK elnöke kiemelte: a budapesti zsidó kórház egyedülálló és különleges intézmény közösségük és a világszerte élő zsidók számára egyaránt. „Mivel az intézmény a régió egyetlen zsidó kórháza, létezése, valamint a személyzet és a betegek jóléte különösen fontos számunkra. Heisler elnök úrral együtt éppen ezért külön szeretnék köszönetet mondani az idős embereknek nyújtott támogatásáért, akik közt számos holokauszttúlélő is van” – hívta fel a figyelmet.

Ronald S. Lauder levelében kitért rá, tisztában vannak azzal, hogy az intézmény jelentős kormányzati támogatással megvalósuló felújításon megy keresztül. „Ebben a kihívásokkal teli időszakban is arra kérjük a miniszterelnök urat, hogy továbbra is támogassa a zsidó kórházat.

Biztosíthatom Önt, hogy a Mazsihisz vezetői és munkatársai betartják a kormányzat valamennyi iránymutatását annak érdekében, hogy mindenki biztonságban legyen, és a lehető legtöbb életet megmentsék. Azt kívánom, miniszterelnök úr, hogy a továbbiakban is sikeresen lépjen fel a vírus elleni küzdelemben” – zárta levelét a Zsidó Világkongresszus elnöke. (*MTI*)

Mit rejt a legendás zsidómentő futballedző, Tóth Potya István hagyatéka?

A Ferencvárosi Torna Club (FTC) kiemelten fontosnak tartja Tóth Potya István (1891–1945) emlékének ápolását, aki a vészkorszakban több száz zsidót mentett meg a haláltól. A vele kapcsolatos kultusz erősítéséről és állomásairól beszélgettünk Tobak Csabával, a Fradi Múzeum vezetőjével.

A közelmúltban számoltunk be róla, hogy Budapest Főváros Levéltára és a Ferencvárosi Torna Club (FTC) közös kiadásában megjelent a Tóth Potya István edzésnaplói (1925–1930) című kötet, amely a legendás futballista és edző különleges feljegyzéseit tartalmazza. *Tóth Potya István* a vészkorszakban több száz zsidót mentett meg a haláltól, üldözöttek sokaságát bújtatva, ő maga azonban nem élte túl a világégést. A nemzetközi hírű sportszakembert 1944-végén elfogták, felelősségre vonták az üldözöttek megmentése miatt, és 1945 januárjában a nyilasok kivégezték.

Emlékének megőrzésére az FTC nagy gondot fordít: a klub korábban időszaki kiállítást rendezett, majd a Mazsihisszel közösen megemlékezést is szervezett a tiszteletére, továbbá a Fradi emléket állított Tóth Potyának egyfelől az FTC-MVM Sportközpontban, ahol az egyik edzőpályát nevezték el a zsidómentő hősről, másfelől a Groupama Aréna egyik skyboxa is az ő nevét viseli. Kultuszának ébren tartását szolgálja az edzőnaplóiból kiadott, a bevezetőben említett kötet, amelyet *Rácz Attila* szerkesztett. A könyvben tanulmány olvasható *Tobak Csabától,* aki 2013 óta vezeti a Fradi Múzeumot. A szakembert a nem mindennapi kötet kapcsán többek között arról kérdeztük, hogy az FTC miért tartja fontosnak Tóth Potya István kultuszának ápolását.

– Mikor ismerkedett meg Tóth Potya István alakjával és emlékezetével?

– Mióta az eszemet tudom, aktív Ferencvárosszurkoló vagyok, szóval mindig is élénken érdekelt az FTC történelme, a legnagyobb Fradi-történésznek számító *Nagy Béla* könyvein nőttem föl, számomra tehát Tóth Potya István személye már régóta megkerülhetetlen. A csapat az ő vezetése alatt a világ egyik legjobb klubja volt, és a Ferencváros történetének aranyozott lapjaira kívánkozik az a korszak, amikor ő edzette a játékosokat. Ilyen előzmények ismeretében nagyon korán tisztában voltam vele, hogy mit jelent Tóth Potya István alakja az FTC történetében.

– Azt látom, hogy az FTC-nél az utóbbi években fölerősödött Tóth Potya István kultusza. Mi lehet az oka annak, hogy e legendás szakember alakja korábban nem jelent meg ennyire karakteresen?

– Erre ne tőlem várja a választ, nem tudom, hogy a múltban miért nem foglalkoztak eleget Tóth Potya Istvánnal, s miért nem irányult nagyobb figyelem az ő edzői és embermentői tevékenységére. Az viszont tény, hogy 2011 óta, mióta *Kubatov Gábor* az FTC elnöke, kiemelten fontosnak tartja ő is és a klub is, hogy ápoljuk a hagyományokat, méltón megemlékezzünk hőseinkről, élesebben fókuszáljunk mindazon eredményekre és személyiségekre, amikre és akikre méltán lehetünk büszkék. Kubatov Gábor meghirdette a programjában, hogy a közvélemény, a társadalmi nyilvánosság előtt is hangsúlyosabban jelenítsük meg az FTC egykori legendás alakjait, páratlan személyiségeit.

A feladatra 2013-ban megtalált engem is mint a klubmúzeum vezetőjét, elindulhatott a közös munka az FTC hagyományainak minél professzionálisabb ápolására, a múlt értékeinek minél szélesebb körű bemutatására. Ebben a tevékenységben több szervezeti egység, a jogi, a gazdasági, a média és a marketing például szintén részt vesz természetesen, és segítjük egymást. A legjobbkor jött, hogy 2014-ben megépült a Groupama Aréna, s ez a létesítmény már biztos alapot teremtett egy különleges sportgyűjtemény bemutatására. Bejöttek hozzánk egykori sportolók, családtagok, magánszemélyek, és becses sportrelikviákat – régi FTC-részvényeket, pótolhatatlan olimpiai aranyérmeket, győzelmi kupákat stb. – adtak át nekünk annak reményében, hogy ezek a kincsek az új arénában lesznek a legjobb helyen. Ez nem valósulhatott volna meg azon bizalmi tőke nélkül, amivel az emberek megtiszteltek minket.

– Így került önökhöz Tóth Potya edzésnaplója is?

– Igen, teljesen véletlenül, nem is számítottunk rá. 2016-ban megkeresett egy úr azzal, hogy nála vannak az edzésnaplók, és amikor a kezünkbe vettük, azonnal felcsillant a szemünk, mert tudtuk, hogy rendkívül különleges kortörténeti és személyes dokumentumról van szó, amelyet kötelességünk a nyilvánosság elé tárni. A stadion névadója anyagi támogatást nyújtott a naplók megszerzéséhez, Budapest Főváros Levéltára segítségével pedig digitalizáltuk az anyagot, s kezdettől fogva tudtuk, hogy ebből egyszer könyv lesz.

– Van összehasonlítási alap azzal kapcsolatban, hogy az adott korszakban, vagyis az 1920-as években elhelyezve mitől különlegesek ezek az edzésnaplók? Maradtak fönn más edzőktől is hasonló anyagok, amelyekkel Tóth Potya István munkája összevethető?

– Az a helyzet, hogy a maga nemében páratlan műről van szó, hiszen tudomásunk szerint a magyar futballtörténelemben ez az első professzionális edzésnapló, és Tóth Potya lényegében megelőzte vele a saját korát. A magyar labdarúgás 1926-ban vált professzionálissá, egészen addig amatőr keretek között működött, azaz Tóth Potya

A kötetbemutató résztvevői, jobb szélen az első Tobak Csaba *Fotó: Fradi.hu*

volt a profi FTC első hivatalos edzője. Senki nem mondta neki, hogy vezessen edzésnaplót, de mivel alapos és maximalista ember volt, ő maga jött rá arra, hogy feljegyzéseket kell készítenie a csapat tevékenységéről. A korát messze megelőzte nemcsak az edzésnapló vezetésében, hanem az edzéstervben is, erre példaként hadd mondjam el, hogy a felkészülésben ő vezette be a téli alapozást, a bemelegítést, a tornatermi gyakorlatokat és az időre való futást. Ezek ma olyannyira általánosak, hogy eszünkbe sem jut: valakinek mindezt ki kellett találnia és meg kellett honosítania. Az új edzésmódszernek köszönhetően az FTC messze lehagyta a teljes magyar mezőnyt, és nemzetközi kupákat nyert.

– A könyvet csak 300 példányban adták ki, aminek az lehet az oka, hogy igen míves kiállítású, magas színvonalú kötetről van szó. Tervezik megjelentetni olcsóbb kivitelben és nagyobb példányszámban is?

– Ha jelentős olvasói igényt látunk, akkor elképzelhető az utánnyomás. Azt tapasztaljuk, hogy egyre kevesebb könyvet vesznek a kezükbe az emberek, így a digitális szemlélet térhódítása miatt kiadtuk az anyagot adathordozón is, hogy számítógépen is hozzáférhető legyen, ha valakinek úgy jobban tetszik.

– Van elképzelésük arról, hogy mi lesz a Tóth Potya Istvánhoz kötődő kultusz ápolásának következő állomása?

– Vele kapcsolatban most két projekten dolgozunk. Egyrészt *Nagy Ákossal,* a Mazsihisz kabinetvezetőjével és Tóth Potya István unokájával közösen azon vagyunk, hogy az izraeli Jad Vasem intézetben is megörökítsék a mi hősünk nevét. A másik elképzelés, hogy a levéltárral együttműködve digitalizáljuk Tóth Potya Istvánnak az olaszországi edzői tevékenysége alatt született leveleit. Ez a levelezése olyan, mint valami varázsláda: ha egyszer megnyílik, csodás dolgok kerülhetnek elő belőle.

Kácsor Zsolt/Mazsihisz

„Tegnap három koronás holttestet mosdattunk”

Röhrig Géza mesélt a New York-i helyzetről

Sok éve nem mentőzött már Röhrig Géza, volt főnöke most mégis visszahívta, akkora a baj New Yorkban. A Saul fia főszereplője Nyáry Krisztiánnak mesélt az amerikai járványhelyzetről egy élő Facebook-interjúban.

Röhrig Géza New Yorkban él, de azt nem mondhatjuk, hogy karanténba zárta volna magát, sőt, járja az utcákat, hogy másokon segíthessen. Mentőssegédnek állt a szükséghelyzetben, de ez a szakma nem újdonság az életében, mesélte a **Nyáry Krisztiánnak** adott élő facebookos beszélgetésben. Röhrig nagyjából hat évvel ezelőtt dolgozott mentősként fél évig, és gyorsan csalódott a szakmában.

„Annak idején elég romantikus elgondolásaim voltak a szakmáról, aztán eléggé kiégtem. Úgy éreztem magam, mint egy áruszállító az IKEA-ból.”

Az, hogy egykori főnöke a mentőktől most őt is felhívta, jelezte számára, mekkora a baj. Az exfőnökét ugyanis még az sem zavarta, hogy rég lejárt a mentős engedélye: egy határás gyorstalpalóval kapott hosszabbítást, és már munkába is állhatott.

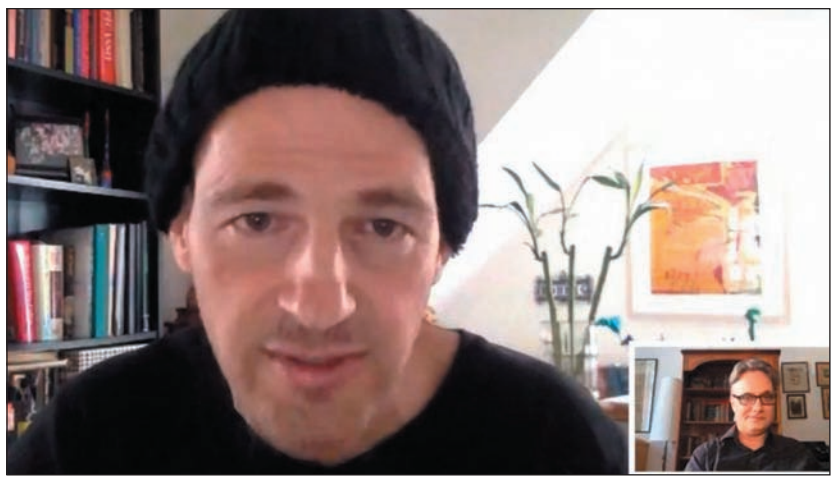

Holnap lesz az első tesztje

„Mentőssegéd vagyok, egyedül semmilyen komolyabb orvosi beavatkozást nem hajthatok végre. Éjszaka dolgozom, én a tűzoltóság keretében vagyok, nekünk vannak a legjobban felszerelt kocsijaink. Eddig Brooklyn és Queens volt a leginkább érintett övezet, és most Long Island lesz” – mesélte Röhrig, aki azt is elmondta, hogy az ő első COVID-19 tesztje holnap lesz esedékes. Korábban nem tesztelték, pedig kellett volna, de New Yorkban most minden kicsit nehézkesebben működik. A mentős felszerelésük rendben van, de azt beismerte, hogy néha linkelt, és nem öltözött be eléggé. A New York-iak összefogását azonban reménykeltőnek nevezte, ugyanis annyian jelentkeztek karitatív munkára, hogy majdnem minden fertőzöttre jut egy önkéntes. A város polgármesterét gyengének nevezte, így szerinte nem rá, hanem a kormányzóra, **Andrew Cuomóra** érdemes most figyelni.

Rituális halottmosdatás és gyász

Röhrig mesélt másik munkájáról, a zsidó közösségben végzett rituális halottmosdatásról is, ami egyre nagyobb kihívások elé állítja őt.

„Marylandben és bizonyos körzetekben közegészségügyi szempontok miatt a muzulmán és zsidó halottmosdatást már nem engedélyezik. Tegnap három koronás holttestet mosdattunk, de már nem úgy, mint eddig. Aztán mindhárman mentek egy online temetésre” – magyarázta, és azt is elmondta, hogy az elhunyt temetésén maximum az jelenhet meg személyesen, maszkban, akivel amúgy is egy háztartásban élt, a többiek biztonsági okokból csak online követhetik a temetést. Maga Röhrig is gyászol, ugyanis nemrég halt meg 97 évesen egy jó barátja, **Dario Gabbai** Los Angelesben, aki az utolsó élő sonderkommandós volt.

„Ő volt az utolsó, aki saját szemével látta a gázkamrákat működés közben” – mondta róla Röhrig, aki számára nagyon furcsa, hogy egy járványban az ember általában a gyermekeit félti, most mégis a szépkorúak vannak veszélyben.

Együtt a család

A színész/író elmesélte, hogy most együtt az egész család, mind a kilencen, mert a két egyetemista gyermeke is hazaköltözött, ugyanis Amerikában sem maradhat senki a kollégiumokban. Azonban a karantén ellenére nem tunyulnak, elmondása szerint a felesége katonás rendet tart, és minden nap beosztja egy táblán, kinek mi lesz a feladata. Élvezik, hogy mind együtt lehetnek, sokat szól a gitár, és sokat mesél a gyerekeinek. A kislánya igaz történeteket szeret hallgatni, míg a kisfia kitaláltakat.

Röhrig nem annyira a járványtól félti az embereket, mert úgy gondolja, azt kordában lehet tartani, és nem lesz milliós nagyságrendű halott, ő inkább a gazdasági következmények miatt aggódik. A nővére és a bátyja is elveszítette már az állását, és mindketten albérletben élnek. Úgy gondolja, hogy helyi szinten az emberek jól vizsgáznak, látszik a közösségek összetartása és az emberek közti szolidaritás, azonban a kormányok nem küldenek azzal jó üzenetet, ha fegyveres katonákat vezényelnek az utcákra. Szerinte egy ilyen helyzetben ugyanis nem a zavargások jellemzők, az emberek inkább segítik egymást, így aki katonai erőben gondolkodik, az csak önmagát és a saját hatalmát félti.

Ha próbálja a jót is meglátni ebben a helyzetben, akkor csak arra tud gondolni, az emberek talán észreveszik, hogy kissé elszállt velük a ló, és ezt a fenntarthatatlan életmódot, amit mostanáig éltek, már nem élhetik tovább. Nagy kérdés szerinte, hogy tudunk-e változtatni. Mivel rengetegen válnak majd hajléktalanná, fontos, hogy segítsük őket. Röhrig a *Fedél nélkül* támogatását például kiemelten fontosnak tartja Budapesten, amihez nem kell újságot venni, online is megtehetjük.

(Nyáry Krisztián és Röhrig Géza beszélgetése a Líra Könyv Facebook-csatornáján folyt.)

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Norvégia

Joav Melchior oslói főrabbi szerint a közösség soha nem volt ilyen aktív, mint most, a virtuális kapcsolatok időszakában. A hitközség megváltozott tevékenységét egy bizottság irányítja. Esténként tóramagyarázatot tartanak, és rendszeresek a Zoomon közvetített istentiszteletek. Gyakran énekelnek együtt. A százhúsz személyre tervezett közös szédert nem tartották meg, de az ünnepi vacsorát eljuttatták a hívekhez. A főrabbi kijelentette, hogy a nehéz helyzet ellenére igyekeznek a közösség összetartását erősíteni, hogy ott folytathassák majd, ahol a pandémia előtt abbahagyták.

Norvégiában 1200-1400 hittestvérünk él, akiknek a többsége oslói lakos. A főváros mellett Trondheimben működik még hitközség. A norvégiai zsidók közösségi központot, valamint több kulturális, oktatási és szociális intézményt tartanak fent. A német megszállás idején az ellenállók segítségével 900 üldözöttnek sikerült Svédországba menekülnie. A Quisling-kormány aktív közreműködésével a nácik 772 zsidót deportáltak 1942 őszén, közülük 740-en a „végső megoldás” áldozatai lettek.

Norvégia. Joav Melchior főrabbi

Argentína. A Hebraica szervezet (Sociedad Hebraica Argentina) logója

Argentína

Danilo Gelman – akit a Latinamerikai Zsidó Kongresszus (CJL) már korábban megbízott a krízishelyzetek kezelésének irányításával – kijelentette, hogy felkészültek a természeti csapások, járványok és terrorista akciók esetén szükséges intézkedések megtételére. A régió közösségeivel együtt protokollokat dolgoztak ki és mentőcsapatokat készítettek fel. Gelman hangsúlyozta, hogy a Covid-19 járvány megjelenésekor terveiket felülvizsgálták és kiegészítették. A segítségnyújtás mellett legfontosabb feladatuknak a zsidó közösségek nyugalmának megőrzését tartják. „Minél jobban fel vagyunk készülve, annál gyorsabban tudunk megújulni.”

Mariano Mirelman, a paraguayi zsidó közösség vezetője szerint a korábban kidolgozott előírások és a felkészített szakemberek segítenek a válság kezelésében, ami más civil csoportokkal szemben előnyt jelent számukra. *Diego Levy*, az argentínai Hebraica szervezet koordinátora kijelentette, hogy „megnyitottuk virtuális kapunkat, ahol a vezetőség tagjai, orvosok és önkéntesek állnak a közösség rendelkezésére”.

Ausztria

A Mauthausen Bizottság tájékoztatása szerint a koncentrációs tábor felszabadításának 75. évfordulója alkalmából 2020. május 10-re tervezett megemlékezést virtuálisan fogják megtartani. Az „ünnepségen” várhatóan felszólal *David Sassoli*, az Európai Parlament elnöke, és felolvassák több túlélő nyilatkozatát is. A programot zenei műsor zárja. A múlt évben tartott megemlékezésen különböző országokból mintegy 9000 személy vett részt.

A mauthauseni koncentrációs tábor 1938-tól 1945 májusáig működött. A nácik először köztörvényes bűnözőket, 1939-től viszont politikai foglyokat, köztük 7500 spanyol köztársasági harcost deportáltak a lágerbe. Zsidókat 1941-től hurcoltak Mauthausenbe, ők voltak az SS kegyetlenkedéseinek fő célpontjai. A halálozások fő oka a mozgó gázkamrák és más gyilkos eszközök mellett az elviselhetetlen körülmények között végzett kényszermunka volt. A táborban és altáboraiban a különböző időszakokban mintegy 200.000 fogoly tartózkodott, akik közül 119.000 személy, köztük 38.120 zsidó pusztult el.

Ausztria. A mauthauseni koncentrációs tábor

Nagy-Britannia – Franciaország

A koronavírus-járvány súlyosan érintette az európai zsidó médiát is. A fenntartó Kessler Alapítvány bejelentette, hogy jelenlegi formájában nem jelenik meg többé az 1841-ben létrehozott, tekintélyes Jewish Chronicle hetilap. Az újságot mostanáig 20.000 példányban adták ki, de példányszáma az elmúlt évtizedben harmadával csökkent, ami jelentős veszteséget okozott. A válságos helyzet miatt a jövőben nem jelenik meg a 24.000 példányban ingyenesen terjesztett Jewish News sem. Néhány hónapja még a két hetilap összevonását tervezték, de erre már nem kerül sor. Március 18-án beszüntette nyomtatott formában történő megjelenését a francia Actualité Juive hetilap is. *Lydia Benattar* lapigazgató bejelentette, hogy az újságot a jövőben elektronikus úton és közösségi hálózatokon keresztül terjesztik.

Kovács

A gettófelkelés hőseire emlékeztek Varsóban

A varsói gettófelkelés 77. évfordulójára csak igen szűk körben emlékezhettek meg a helyszínen a koronavírus-járvány miatt. Az emlékműnél Mateusz Morawiecki lengyel miniszterelnök helyezett el koszorút, majd mondott rövid beszédet szájmaszkban. A zsoltárokat a lengyel főrabbi, Michael Schudrich énekelte.

Nyájimmunitás

IZRAELI SZÍNES

Könyvajánló: Hat olvasmány az izraeli innovációról

Az izraeli innovációról és gazdasági csodáról több könyv is megjelent az elmúlt években, ezek közül válogattunk. Kezdjük azokkal, amelyek megjelentek magyarul is!

Dan Senor – Saul Singer: Startra kész nemzet

Az alapmű. Izrael gazdasági csodájának története 2012-ben jelent

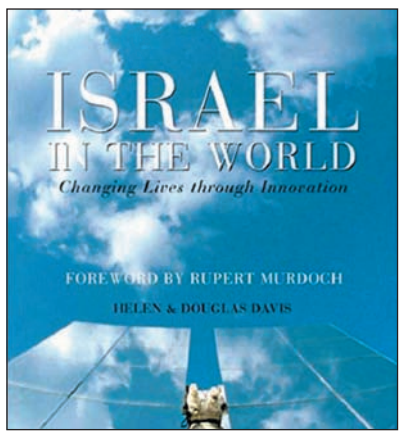

meg magyarul a Patmos Records kiadásában. A könyv részletesen bemutatja, hogyan képes a természeti kincsekkel alig rendelkező Izrael több startup céget elindítani, mint Japán, India, Dél-Korea, Kanada és Nagy-Britannia. Olyan lenyűgöző és meglepő tanulságokra bukkanhatunk, amelyek más nemzetek, üzletemberek és szervezetek számára is hasznosak lehetnek.

Avi Jorisch: Made in Israel

Az Immanuel kiadó gondozásában megjelent kötet még „friss és ropogós” a magyar boltok polcain. A fent említett Startra kész nemzet szerzői szerint a Made in Israel – Ahogyan az izraeli találékonyság jobbítja a világot „olyan inspiráló történetek gyűjteménye, amelyek feltárják Izrael innovatív szellemiségének ősi gyökereit, és azt a hajtóerőt, amelylyel ez a világjobbító szándék a glo-

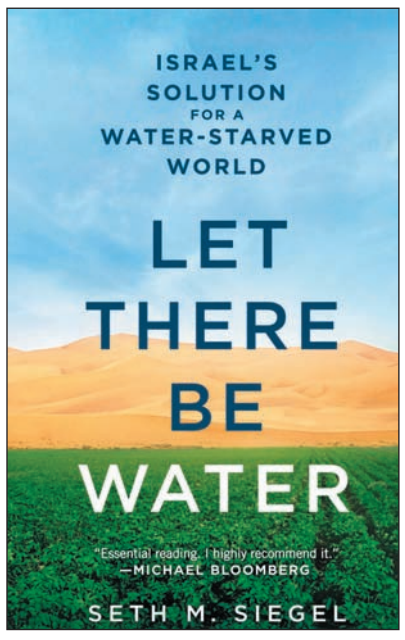

bális színtéren folytatódik. Remek olvasmány a vállalkozók, üzleti vezetők és mindazok számára, akik szeretnék megérteni az innováció eredetét és megvalósításának módját.”

Inbal Arieli: Chutzpah

Sokan azok közül is ismerik a chutzpah szót, akik nem beszélnek héberül. Nehéz lefordítani, mert félúton van a vakmerőség és a bátorság között. Pozitív értelmű, olyankor mondjuk, amikor valamilyen cselekedethez szükség van egy csipet jó értelemben vett szemtelenségre is. Vagy mondjuk inkább úgy, hogy né-

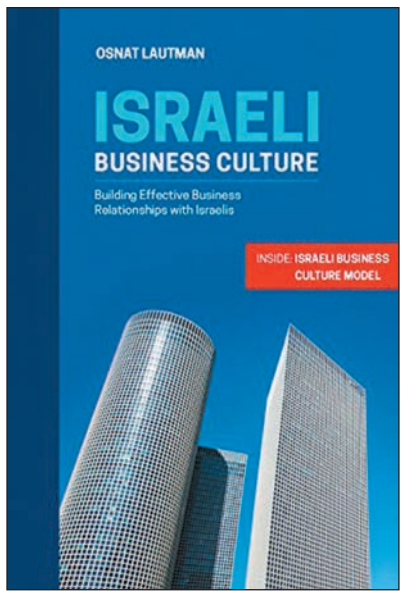

mi fortély is kell hozzá. A Chutzpach című könyv első kézből szerzett tapasztalatok alapján meséli el, hogy az izraeliek már gyerekkoruktól fogva hogyan használják nagyfokú függetlenségüket és felelősségüket a siker elérése érdekében.

Seth M. Siegel: Let There Be Water

Izrael területének 60 százaléka sivatag, ezért az elmúlt évtizedekben olyan innovatív vízgazdálkodási technológiákat fejlesztettek ki, amelyek a világ legjelentősebb szereplőjévé tették ezen a területen. A Let There Be Water olyan vízgazdálkodási megoldásokat mutat be, amelyek azoknak az országoknak és területeknek segítenek, ahol komoly vízhiánytól szenvednek.

Helen and Douglas Davis: Israel in the World: Changing Lives Through Innovation

A szerzők az oktatási rendszerben keresik az izraeli innovációs kultúra

kulcsát. Bemutatják, milyen szerepe volt a tudásnak abban, hogy az izraeli innovációk egész iparágakat változtattak meg, a mezőgazdaságtól kezdve az egészségügyi diagnosztikáig.

Osnat Lautman: Israeli Business Culture: Building Effective Business Relationships with Israelis

Közvetlen, szókimondó, kockázatvállaló, ambiciózus, vállalkozó kedvű, hangos és improvizatív – így jellemzi a szerző az izraeli üzleti kultúrát, amely a világ minden táján nyomot hagy.

+1 Israeli Economy in Hungary blog

A hetente új posztot megjelentető blog az izraeli gazdaság sokszínűségét mutatja be. Jó olvasást!

Izraeli Nagykövetség

A kormány elkülönített 10 milliárd sekelt a koronavírus miatt

Benjámin Netanjahu ügyvivő miniszterelnök bejelentette, hogy a kormány 10 milliárd sekelt (832,7 milliárd Ft) fordít az izraeli vállalkozások támogatására a koronavírus-válság közepette, hogy a gazdaság tovább működhessen. Egymilliárd sekelt pedig az egészségügyi ágazatba fecskendeznek – írja az ujkelet.live március 12-én.

„Az izraeli gazdaság állapota jobb, mint a legtöbb országé a világon. A pénzügyi rendszer erős, és a munkanélküliség alacsony. Ezek nagy előnyt biztosítanak számunkra, amikor egy ilyen válságba kerülünk. Ez egy olyan kihívás, amelyről úgy gondoljuk, hogy kezelni tudjuk, hogy végül biztonságosan túljussunk rajta.”

Netanjahu továbbá azt mondta, hogy nem számít áruhiányra a komoly repülési korlátozások miatt, mivel az áruk túlnyomó többsége tengeri úton érkezik, és „ellenőrizni fogjuk, hogy ezzel ne legyen gond”.

Szerda délutánra a koronavírusos esetek száma 79-re nőtt Izraelben, köztük 25 személyről kedden derült ki, hogy elkapta a vírust.

Herclijában a koronavírus terjedésének megfékezése érdekében minden rendezvényt törölnek, beleértve a városban tervezett konferenciákat, előadásokat, túrákat és összejöveteleket.

Az El Al izraeli légitársaság bejelentette, hogy 6400 alkalmazottja közül több mint 4500 főt fizetés nélküli szabadságra küld, miután számos járatot felfüggesztettek a vírus miatt. Az El Al szerint a szabadságra küldött munkavállalók azonnal jogosultak a munkanélkülieket megillető juttatásokra.

A Tel-Avivtól délre fekvő Joseftal általános iskola mind a 465 hallgatója házi karanténba került, miután kapcsolatba került egy kilencéves diákkal, akit COVID-19 vírussal diagnosztizáltak. Ezenfelül 26 oktatót és az iskolai személyzet 20 tagját is karanténba helyezték.

A tel-avivi Ichilov Kórház tizenhat alkalmazottja szintén házi karanténba került, miután egy koronavírusos beteggel érintkeztek.

Az izraeli Népességügyi és Bevándorlási Hatóság szerint 10.827 külföldi hagyta el az országot az elmúlt 24 órában, így az utóbbi két hétben távozó turisták száma 197.066-ra nőtt. Izrael péntek óta több mint 400 külföldi állampolgár belépését tagadta meg.

Izrael kiszélesítette a karaténrendeletet minden külföldről érkezőre a koronavírus megfékezése érdekében.

Benjamin Netanjahu ügyvivő miniszterelnök azt mondta, hogy ez egy nehéz döntés volt, de az egészség megőrzése mindennél fontosabb.

A rendelet a jelenlegi állás szerint két hétre szól. Az izraeliek esetében hétfőn este 8 órakor lépett életbe. A külföldiek esetében csütörtökön este 8 órakor lép életbe, ezt követően a külföldi látogatóknak bizonyítaniuk kell érkezéskor, hogy teljesíteni tudják a karanténrendeletet.

Először bukkant fel gyilkos bálna

Kardszárnyú delfint (más néven orkát, gyilkos bálnát) észleltek Izrael partjainál. A búvárok Shavei Zion partjainál vették észre a fogascetet, és jelentették a Természet- és Parkvédelmi Hatóságnak.

A tengerészgyalogos felügyelők és a tengeri rendőrök a keresésére indultak, és Akko óvárosánál látták meg a delfint, körülbelül 1,4 tengeri mérföldnyire a parttól, egy olyan területen, ahol a víz mélysége 15 méter, írja az izraelinfo.com.

A hatóság tisztviselői szerint ez az első alkalom, hogy Izraelben kardszárnyú delfint észleltek. Más delfinek időről időre megfigyelhetőek Izraelben.

Ez az állatfaj valamennyi óceán területén előfordul, de a legtöbb példány az Antarktiszt körülvevő tengerekben él. Sekély öblökben, folyók torkolatvidékén is gyakran vadászik. Átlagosan 100 kilométert tesz meg naponta.

A kardszárnyú delfinek igazi ragadozók, szinte minden kellően nagy tengeri állatot megtámadnak és elfogyasztanak. A halak mellett megeszik a delfineket, fókákat, tengeri madarakat, de még a náluk sokkal nagyobb bálnákat is. Még az embert is képesek megtámadni, erre több példa is volt.

Kibic

Járványok és zsidók

Az emberi történelmet végigkísérik a pusztító betegségek, járványok. A tudomány fejlődése visszaszorította őket, de éppen napjainkban szomorúan láthatjuk, hogy nem teljesen. Hatással voltak a zsidóság sorsára, már régi történetünkben felbukkan a „magéfa”, a járvány fogalma. Az egyiptomi kivonuláskor még az egyiptomiakat sújtotta, később a frigyládát elrabló filiszteusok szenvedtek tőle, de már a diaszpóra kezdetén az alexandriai zsidókat tizedelte.

Más értelemben lett veszélyes a járvány a középkor megbélyegzett, üldözött zsidósága számára. 1321-ben az akkor még Európában is gyakori ún. bélpoklosság, a lepra betegei azt vallották, hogy a zsidók által adott szerrel mérgezik a kutakat és a folyókat. Hamisított levelek is előkerültek, és megkezdődött a mészárlás. Chinonban 160 zsidót égettek meg, Párizsban a nemesek álltak a zsidó negyedbe rontó csőcselék élére. De ez még csak a főpróbája volt a későbbi borzalmaknak!

A 14. század közepén Keletről minden addiginál nagyobb pestisjárvány tört Európára. A patkány bolhája volt a fertőzés hordozója. A rossz higiéniai viszonyok nagyban hozzájárultak a terjedéséhez, a lakosság egyharmadának megbetegedéséhez. Az ekkor már nagyrészt elkülönített városrészekben lakó zsidó közösségeknél viszont alacsonyabb volt a halálozási arány, főleg a mikve és a kötelező kézmosás vallási parancsának köszönhetően. Éppen ez vált végzetükké! 1348-ban Franciaországban kínvallatásra egy zsidó orvos be is vallotta, hogy mérget készítenek, keresztény vérrel keverik, és az ostyatésztába teszik. Így a vérvád és az ostyagyalázás, a kor két fő rágalma is bekerült a vádba.

Dél-Franciaország hitközségeit megsemmisítették, és amikor a járvány terjedt, a zsidók üldözése is vele járt. Chambéry, Chillon, Arles után Strasbourgban 2000 áldozatot szedett a gyűlölködő fanatizmus. Noha a város vezetői megpróbálták védeni őket, a céhek más települések küldötteivel együtt kimondták, hogy a zsidók felelősek a pestisért, ezért megégetendők, és vagyonukat a céhek tagjai kapják. Ezt meg is tették, kétezer zsidót a város szélén egy fészerbe tereltek, amit rájuk gyújtottak. Ugyanez történt Bázelben. A zsinagóga épületét a város kapta, a házakat és ingóságokat a polgárság.

Német földön ugyanez zajlott. Kolmarban egy szakadékban, amelyet később Judenlochnak neveztek, égették el a zsidókat. Nem mind a gyilkosok kezétől halt meg, sokan – ahogy a keresztes hadjáratok alatt – kollektív öngyilkosságba menekültek, házaikat, vagyonukat felgyújtva. Elpusztultak a római alapítású városok, Worms, Köln, Erfurt, Frankfurt régi hitközségei. Mainzban a zsidók ellenálltak, támadóik közül 200-an elestek, de utána 6000-en haltak meg közülük. VI. Kelemen pápa 1348 júliusában és szeptemberében két bullában próbálta megakadályozni a mészárlásokat, de hiába magyarázta, hogy a zsidók nem tehetnek a pestisről.

Néhol más egyházi és világi hatalmasságok igyekeztek védelmükbe venni a zsidókat – többnyire nem ingyen, de általában eredménytelenül. Így Albert osztrák herceg Kyborg várába fogadta őket, de ellenségeik betörtek, és 330-at megégettek. Rontotta a helyzetet a félőrült, önostorozó flagellánsok mozgalma, akik nemcsak magukat, hanem a zsidókat is ütlegelve terjesztették a járványt és a gyűlöletet. 350 zsidó közösség pusztult el a pestisnél is ragályosabb rágalmak miatt kitört üldözések során! Szerepük volt ezeknek a hiedelmeknek a későbbi kiűzetésekben is, így Nagy Lajos király végül megbánt és néhány év múlva visszavont rendeletében is.

Más századokban is előfordult, hogy a járványok zsidók elleni támadásokkal jártak, pl. az 1831-es kolerajárványt követő felkelésben a parasztok az urak mellett a zsidó bérlők, korcsmárosok ellen is fordultak. Szomorú, hogy a jelenlegi koronavírus-világjárványt is megpróbálják egyesek az összeesküvés vádjának felelevenítésével antiszemita célra kihasználni. Szerencsére ma már ez nem fog sikerülni!

Róbert Péter

Katasztrófa Bné Brákban

Az Egészségügyi Minisztérium április 2-i statisztikája szerint a 6360 megerősített koronavírusos betegből közel minden hetedik az ultraortodox Bné Brák lakosa.

Kilencszáz fertőzött lakosával Bné Brák épp csak lemarad a listát vezető Jeruzsálemtől, ahol 916 esetet diagnosztizálták, pedig a főváros lakossága körülbelül ötször nagyobb.

A harmadik helyen Tel-Aviv áll 324 megerősített esettel, majd Petách Tikva 127, Rison Lecion 121 és Haifa 81 beteggel.

Izrael négy állami egészségpénztárának egyik vezetője úgy véli, Bné Brák lakosainak közel 40%-a fertőződhetett meg a koronavírussal, ami jóval magasabb, mint az ultraortodox városban jelenleg megerősített esetek száma.

Dr. Ran Szár, a Maccabi vezérigazgatója a Kneszet speciális koronavírus-bizottságának azt mondta, a kormánynak intézkednie kell a városban, hogy a katasztrófa elkerülése érdekében a lakosok peszách idején ne fertőzhessék meg egymást.

„A Maccabi foglalkozik Bné Brák lakosainak felével, és a különféle mutatók szerint a városban élők mintegy 38%-a beteg, ez 75.000 ember” – mondta a bizottságnak.

„Felszólítom az összes felelős hivatalt, hogy peszách előtt mozgósítsák a rendőrséget. Ellenkező esetben a helyzet még rosszabbá válik. Bné Brákban nagy számban laknak idősek, és még sokkal több halállal fogunk ott szembesülni, ha nem készülünk fel” – reagált a bizottság elnöke, **Ofer Szela** (Jes Atíd) az elhangzottakra.

„A különféle egészségügyi szolgáltatók szerint úgy tűnik, hogy az ultraortodox lakosság vonakodik teszteltetni magát peszách előtt. Az erre vonatkozó kormányzati szintű döntések részint hiányoznak, részint politikai megfontolások befolyásolják őket.”

Benjámin Netanjahu ügyvivő miniszterelnök szigorú korlátozásokat vezetett be Bné Brákra.

„Úgy döntöttünk, hogy a be- és kilépést a minimálisra kell szorítani – mondta, hozzátéve, hogy a város minden betegét speciális szállodákba evakuálják, megakadályozandó, hogy a családtagok megfertőzzék egymást.”

A hatóságok felgyorsították a társadalmi távolságtartást szabályozó rendeletek végrehajtását Bné Brákban és más ultraortodox közösségekben, ahol egyesek megszegték a csoportos imákat tiltó intézkedéseket, vagy nem létfontosságú ügyek miatt hagyták el otthonukat.

A kabinet konferenciabeszélgetést tartott a vészhelyzeti rendelkezések jóváhagyása céljából, hogy Bné Brákot „korlátozás alá vont körzetnek” nyilvánítsák.

A Kan közszolgálati műsorszolgáltató szerint az új előírások további lakhelyelhagyási tilalmakat tartalmaznak, valamint rendelkeznek a város karanténba küldött lakosainak állami üzemeltetésű létesítményekbe történő áthelyezéséről.

Az Egészségügyi Minisztérium április 2-án közzétett adatai szerint összesen 6360 izraeli tesztje lett pozitív koronavírusra.

A felgyógyultak száma 241, az elhunytaké 33.

ujkelet.live

Június 1-én kezdik tesztelni a koronavírus elleni oltást embereken

Izraeli kutatók állítása szerint néhány napra vannak attól, hogy a koronavírus-oltás aktív komponensének gyártását befejezzék, amelyet már embereken is lehet tesztelni.

Négy évvel ezelőtt a Migal Intézet sikerrel fejlesztett ki egy vakcinát a baromfikat megtámadó Infectious Bronchitis Virus (IBV) ellen, az akkori fejlesztés tapasztalatait igyekeztek ez esetben is felhasználni, írja a jpost.com.

A kutatók azt vették észre, hogy a szárnyasoknál terjedő vírus genetikailag nagymértékben hasonlít az embert megtámadó koronavírusra, ugyanaz a fertőzési mechanizmusa. Ezért arra számítanak, hogy viszonylag gyorsan meg fogják találni a hatékony oltást az emberek számára is.

A koronavírus elleni oltást szájon át kell majd bevenni, így inkább az élelmiszer-, mint a gyógyszeripari szabályozás vonatkozik rá. Ezért a kutatók remélik, hogy nem kell a gyógyszerek számára előírt hosszadalmas ellenőrzési folyamaton átmennie az oltásnak, mielőtt forgalomba kerülhetne.

Az oltást nemcsak baromfin, hanem egereken is tesztelték. Júniusban először fiatal, egészséges embereken fogják kipróbálni, aztán lassan bevonnak a tesztbe más korcsoportokat is, hogy lefedjék a teljes populációt. A kutatócsoport vezetője szerint az oltás először Izraelben kerülhet piacra.

Februárban **Ofer Akunis** izraeli tudományos és technológiai miniszter azt mondta, hogy igyekeznek minden ellenőrző folyamatot meggyorsítani annak érdekében, hogy a lehető leggyorsabban piacra kerülhessen az oltás. A közelmúltban azt is bejelentette, hogy az oltásnak nem kell végigmennie a szokásos szabályozási folyamaton.

A kutatás vezetője, **dr. Chen Katz** szerint közel 100 tudományos csoport dolgozik világszerte a koronavírus elleni oltóanyag kifejlesztésén.

Egyébként egy másik izraeli kutatóintézet, az IIBR is bejelentette, hogy tesztelni kezdte rágcsálókon a koronavírus elleni oltását.

Ugyanakkor az IIBR fejlesztési vezetője, **Eran Zahavy** felhívta a figyelmet arra, hogy nagyon óvatosan kell eljárni az állatokon való teszteléssel. Ez a betegség nem támadja meg az állatokat, és előfordult már, hogy az állatokon végzett sikeres kísérletek nem voltak sikeresek az embereken.

Kibic

Koronavírusban meghalt Izrael volt szefárd főrabbija

Elijáhu Baksi-Doron

Koronavírus-fertőzés következtében elhunyt Elijáhu Baksi-Doron, aki 10 évig volt Izrael szefárd főrabbija. A 79 éves rabbi volt a járvány 104. izraeli áldozata.

Elijáhu Baksi-Doron 1993 és 2003 között volt Izrael szefárd főrabbija. A 79 éves rabbi több alapbetegségben is szenvedett, amikor kórházba került, miután a koronavírus-fertőzés tünetei jelentkeztek nála. A jeruzsálemi Sáaré Cedek Kórház közleménye szerint a rabbi állapota gyorsan romlott, az orvosok már nem tudták megmenteni az életét.

Baksi-Doron 1941-ben született Jeruzsálemben, többek között a híres hebroni jesivában tanult. Először Bat Jam városában dolgozott rabbiként, majd közel húsz évig volt Haifa főrabbija, mígnem az izraeli főrabbinátus vezetője lett szefárd részről.

A rabbi titkárságának vezetője a Ynetnek elmondta, hogy a koronavírus-járvány kezdetén Baksi-Doron az elsők között záratta be az általa felügyelt zsinagógát. A volt főrabbi családja és a rendőrség is arra kérte híveit, hogy ne menjenek el a temetésre, és tartsák be az egészségügyi hatóságok előírásait.

Kibic

Izraelben már átlépte az egymilliót a munkanélküliek száma

Az Izraeli Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat március 12-i adatai szerint újabb 6693 emberrel bővült a munkanélküliek száma, mivel a koronavírus tombolását továbbra is megsínyli az ország gazdasága.

A vírus elterjedésének megakadályozása érdekében az embereket arra utasították, hogy maradjanak otthon, kizárólag az alapvető igények kielégítése érdekében vagy az alapvető fontosságúnak tartott munkán való részvétel céljából hagyják el lakásukat. Ez több cég, munkaadó életét megnehezítette.

A munkanélküliségi ráta most 25,8 százalék, ami 1.075.271 főnek felel meg. Március elején, amikor először adták ki a munkahelyeket is érintő, távolságtartásra vonatkozó rendeleteket, az arány 4 százalék alatt volt.

„Nagy aggodalommal figyeljük az elbocsátottak számának növekedését a fizetetlen szabadságon lévőkhöz viszonyítva, ez a tendencia már két hete elkezdődött, és az izraeli vállalkozások növekvő nehézségeit mutatja” – mondta **Rami Garor**, a Foglalkoztatási Szolgálat igazgatója.

APRÓ-HIRDETÉS

VEGYES

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő–szerda 15–16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Licites eljárással eladó a Bp. III., Czetz János utcában lévő, 30 m^2-es, önálló garázs, 6.000.000 Ft induló-áron. Érdeklődni lehet munkaidőben a 06-30-217-3460 telefonszámon.

Pedikűr-manikűr! Várjuk kedves vendégeinket a Lollo szalonban, a 1085 Bp., Gyulai Pál utca 6. szám alatt. Bejelentkezés: pedikűr, lábápolás: 06-30-210-3271; kézápolás, manikűr, műkörömépítés: 06-30-556-4696.

Régiség, festmény, ékszer, hagyaték vétele a legmagasabb áron, azonnali készpénzfizetéssel. Kárai Galéria, 1077 Budapest, Wesselényi u. 9., a Dohány-zsinagóga mögött. karaigaleria@karaigaleria.hu, 06-1-344-2728, 06-20-924-5370, 25 éve a magyar műkereskedelemben.

67 éves nő lakhatásért besegítést vállal idősgondozói végzetséggel. Főzés, sütés, egyéb. 06-30-205-7835.

Szobafogság idején böngésszünk a Digipédián

Magyarországi múzeumok, könyvtárak, levéltárak, magángyűjtemények, civil szervezetek, kulturális és oktatási profilú intézmények digitalizált kulturális javait teszi ingyenesen elérhetővé a Digipédia kulturális és oktatási adatbázis. A legutóbbi digitalizálások egyik eredménye, hogy mára több mint 300 könyv vált ingyenesen letölthetővé az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem Könyvtára és a Forum Hungaricum együttműködése során.

A koronavírus-járvány idején kiemelt szerepük van azoknak az adatbázisoknak és digitalizált gyűjteményeknek, amelyek otthonról is elérhetők, ezáltal segítik a tanárok és a diákok munkáját. Az Oktatási Hivatal által közzétett listán az első öt kulcsfontosságú, tanulást segítő adatbázis között szerepel a Forum Hungaricum Nonprofit Kft. szakemberei által kifejlesztett és működtetett Digipédia kulturális és oktatási adatbázis – közölte az MTI-vel a Forum Hungaricum.

A közlemény hangsúlyozza, hogy a Digipédia több mint adatbázis, mivel nemcsak digitalizált dokumentumokat kínál, hanem olyan módszertani javaslatokat is ad, amelyekkel a tanárok megtervezhetik digitális óráikat, illetve feladatokat és azok megoldásait is ajánlja a felhasználók részére. A Forum Hungaricum különösen nagy hangsúlyt fektet az Europeana portállal való együttműködésre is.

A magyarországi aggregátor intézmények közül a legtöbb kulturális örökségi elemet, a rekordok háromnegyedét a Forum Hungaricum biztosítja. A társaság által fenntartott adatbázisok, a Digipédia és a Magyar Nemzeti Digitális Archívum (mandadb.hu) ingyenesek és bárki számára hozzáférhetőek.

A közlemény a legutóbbi digitalizálások eredményei közül kiemeli, hogy mára több mint 300 digitalizált könyv vált ingyenesen letölthetővé az ORZSE Könyvtára és a Forum Hungaricum együttműködése révén.

Szintén a hatékony együttműködés eredménye, hogy a pécsi székhelyű Csorba Győző Könyvtár – amely évek óta digitalizálja a Forum Hungaricummal együttműködve Baranya megye audiovizuális értékeit – nemrég elindította YouTube-csatornáját, amelyen a régiót érintő felvételek váltak elérhetővé.

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja
1075 Budapest, Síp u. 12.
Telefon/fax: 322-2829
E-mail: ujelet@mazsihisz.hu
Főszerkesztő: Kardos Péter
Olvasószerkesztő: Gábor Zsuzsa
Kiadótulajdonos: Mazsihisz
Előfizetési díjak:
Belföldön: 1 évre 4800 Ft
Külföldre 6800 Ft/év
USA és Izrael: 7500 Ft/év
Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.
OTP bankszámlaszám: 11707024-22118480
OTP SWIFT kód: (BIC) OTPVHUHB
IBAN: HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál.
Postacsekk: 11707024-22118480
Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(1)-767-8262-es számon.
Szedés, tördelés: WolfPress Nyomdaipari Kft.
Nyomdai munkák: mondAt Kft., www.mondat.hu
Felelős vezető: Nagy László
ISSSN 0133-1353

NAPTÁR

Május 8.	péntek	Ijjár 14.	Gyertyagyújtás 7.47
Május 9.	szombat	Ijjár 15.	Szombat kimenetele 9.01
Május 12.	kedd	Ijjár 18.	Lág boajmer
Május 15.	péntek	Ijjár 21.	Gyertyagyújtás 7.57
Május 16.	szombat	Ijjár 22.	Szombat kimenetele 9.12

Mojzes Ivrat rovata

Anyám

Meghalt.

Mielőtt a zsidó kórházba ment volna (merthogy magától ment, azt mondta, hogy „akkor én most beköltözök a zsidó kórházba!”), felhívtam az igazgatónőt, hogy mehet-e. Azt mondta, hogy mondjak róla valamit, „hát mit is mondhatnék; egy raplis zsidó vénasszony”, válaszoltam, „hát persze, hogy jöjjön” mondta nevetve, és hogy keressem a mittudoménmilyennevű főorvost. No, én még aznap este szépen lefénymásoltam az összes valódi származási papírt (merthogy persze meg volt az összes hamis keresztlevél is!), aztán másnap anyámmal együtt bevittem a kórházba, és miután ő ott szépen el lett helyezve, oda akartam adni a főorvosnak. „Micsoda? Származási papírokat?! Hát nácinak néz maga minket?!” mondta röhögve. „Egyébként is, látszik rajta...” tette hozzá legyintve. Na ja!

Hát nem volt egy kedves nő. A nővérkékkel sem. Az egyik éjszakai nővérkét, aki a fürdetésnél nem volt elég óvatos, úgy képen teremtette, hogy annak összetört a szemüvege. Hát az egy kicsit drága mulatság volt (nem csak a szemüveg, de a kimagyarázás is...!). Aztán a helyzet alapvetően akkor változott meg, amikor egy éjszaka kimászott az ágyból (ugyanis nem bírta elviselni azt, hogy éjszakára berácsozták oldalról az ágyát, hát átmászott rajta – kilencven éves volt akkor!), nu, szóval az egyik alkalommal nem volt egészen sikeres a kimászás, leesett, és eltört a jobb vállának kulcscsontja. Hát azt ugyan megreparálták, de onnantól már nem volt olyan aktív...

Általában nem tűrte a korlátozásokat, meg azt se, ha ellentmondtak neki. „Ne vitatkozz velem! Az anyád vagyok! Úgy van, ahogy mondom!” Így aztán sok vita nem volt. Otthon ő volt a főnök. Apám egy kedves, aranyos ember volt (meg jóképű, és jól kisportolt! na ja! hát azért lehetett az apám!), de anyám mellett szava se volt. Emlékszem a nagy családi „veszekedésekre”. Ünnepekkor rendszerint (anyu ilyenkor persze jól kidolgozta magát, sütés-főzés...). Például karácsonykor, karácsony este... Hát azt nem lehet elfelejteni, amikor a Hollandiába diszszidált (aztán Ausztráliába továbbvándorló) nagynénénktől egy IKKA-csomagban (na, ki tudja, mi az?!) igazi kakaóport kaptunk (olyat akkor Magyarországon nem lehetett venni!), nu, abból egy nagy tepsi csokoládét sütött anyám (honnan tudta, hogy kell ilyet csinálni, fogalmam sincs...), mindenesetre megettük életünk legfinomabb csokoládéját! (Ráadásul, még ma is azt gondolom, hogy az volt a világ legnagyobb tábla csokija!) Szóval ez jó volt, de valamin apuval összekaptak, és anyám (a százötvenöt centijével) nekiment a száznyolcvanhárom centis, szóval jó nagy darab apámnak, és elkezdte csépelni. Hát apámnak (azt jól láttam, voltam vagy öt éves) ökölbeszorult a keze, de még csak nem is védte magát, csak lépett hátra. (Egyébként soha életében egyszer meg nem ütötte anyámat, na persze legfeljebb egyszer üthette volna csak meg, a második már hullagyalázás lett volna...) Szóval apám hátralépett, meg még egyet, és az én gyönyörű kék, dróttal távirányítható IKKA-csomagbeli autómnak annyi lett. Szétlapult. Hát azt már nem tudom, hogy sírtam-e (apám püfölése mindenesetre abbamaradt), de abban biztos voltam, hogy nekem olyan autóm többet az életben nem lesz, mert hát egy körfolyosós ház (a Boci néniékkel közös vécé a hátsó lépcső mellett!) szobakonyhás lakásában lakóknak ilyen nem szokott lenni (na persze Magyarországon akkortájt olyat nem is lehetett volna venni). „Nézeteltérések” persze voltak máskor is, ez különösen mégis azért volt emlékezetes, mert én akkor elhatároztam, hogy ha már nekem ilyen szép autóm nem lesz soha, akkor csinálok majd magamnak legalább valamilyet, és hát csináltam is, meg később még motort is, és talán éppen ennek köszönhetem, hogy mérnök lettem...

No igen, otthon mindennek úgy kellett lenni, ahogy anyám akarta. És mivel apám a biztosítási ügynök munkájával nem volt képes annyi pénzt keresni, amennyi kellett volna, hát anyám fogta magát és elment újságkihordónak, ami nem csak azért volt jó, mert pénzt hozott, hanem azért is, mert ugyan hajnali háromra kellett bemennie a Nyugati pályaudvari főpostára, viszont nyolc órára haza tudott érni, és így napközben velünk lehetett. Pedig perfekt német volt, szóval csinálhatott volna más munkát is. A zsidó apja ugyanis Münchenben szerzett gépészmérnöki diplomát, meg egy gyönyörű lányt, akivel aztán Torontóban (vagy Chicagóban, szóval valahol az USA-ban) össze is házasodtak, csak aztán a nagybátyja 1913-ban (!) azt írta neki, hogy „Karcsikám, most érdemes visszajönnötök, itt kezdenek egész jól menni a dolgok!”, és ők „visszajöttek” Budapestre. (Nagyanyám élete végéig nem tanult meg magyarul, de hát minek is, még a fűszeressel is szót tudott érteni németül.) Na igen, ettől még persze anyámnak nem kellett volna újságkihordást csinálnia. Csakhogy nagyapám, a Ganz gyár daru-osztályának a vezetője (van is egy fényképünk, amelyiken ott feszít egy általa tervezett hajódaru mellett!), szóval ez a köpcös, kopaszodó, szépnek aztán igazán nem nevezhető nagyapám, szépen otthagyta a feleségét, és a kislányát egy másik asszonyért (amelyiknél aztán szintén otthagyott egy aranyos kislányt, akinek aztán szintén nem lett sok haszna abból, hogy az apja egy mérnökember volt... na ja!), szóval így aztán nagyanyám a kislányával a szép Victor Hugó utcai többszobás polgári lakásból a háztömb másik oldalán lévő Visegrádi utcai harmadik emeleti (lift, naná, hogy óne!) körfolyosós, szobakonyhás lakásba költözött, no ja, a tartásdíjból ennyire futotta. Később aztán (pedig anyám jó tanuló volt!) mivel az apja közölte vele, hogy egy lánynak nem kell tanulni, 16 éves korában irodába ment dolgozni. Röhögtek is a kollégák, amikor az egyikük azzal kezdte a viccmesélést, hogy ezt csak nagykorúak hallhatják, és anyám elindult kifelé az irodából... Aztán persze (mivel akkor az ilyesmihez diploma nem kellett) az Ulrich nevű, fürdőszobai eszközökkel kereskedő (szerelvényértékesítő!) cégnél még osztályvezető is lett, de hát amikor én megszülettem, akkor vége lett a karrierjének...

Hát mit mondjak még? Nem bírta a kritikát, amit csinált az úgy volt jó. No, ehhez két leves-történet is tartozik. Az elsőnél olyan négy éves forma lehettem. Vasárnap volt, akkor mindig valami finomat ettünk. Illatos, szép gyümölcslevessel kezdődött az ebéd, de egyszer csak felkiáltottam, „Anyu, kukac van a levesben!”. „Dehogyis!”, mondta, és odajött mellém. Addigra én már kipiszkáltam a tányér szélére a kukacot, anyám meg a mutatóujjával szétnyomta (ott a tányér szélén!), „Nincs itt semmiféle kukac! Na egyél tovább, mert kihűl!” Hát én meg se tudtam szólalni. Aztán persze ettem tovább... A másik eset egy gombalevessel történt. Vasárnap volt akkor is, csiperke gombából készült a leves, azt nagyon szerettem, meg azt a nénit is, aki árusította a Lehel piacon, ahová jártunk. A leves kiszedésnek sorrendje volt, elsőként apámnak szedett, aztán nekem, utána jött az öcsém, végül pedig magának. „Grízt is tettél a gombalevesbe?” kérdeztem csodálkozva. „Micsoda?” mondta, és ránézett a tányéromra. Nu, ami ekkor történt az fantasztikus volt, ilyet nem láttam se előtte, se utána. Nem szólt egy szót se, fogta a tányéromat, és kivitte a konyhába, aztán a lábast is, utána pedig az orrom elé tette a buktákat. Nagy naivan kérdeztem, „miért, hát mi volt az?”, „semmi, na egyél már, mert elhűl a bukta!”. Persze beismerés óne, és apám jóízűen kanalazta tovább a csupa kukac gombalevest...

Erőszakos egy nő volt. Mindennek úgy kellett lennie, ahogy ő akarta. És mivel ő azt akarta, hogy mi azt csináljuk, amihez kedvünk van, így aztán mi pontosan azt csináltuk.

(Folytatjuk)

Tájékoztató gyógyszer- és MRI-támogatásról

Továbbra is igényelhető támogatás az átlagosnál drágább gyógyszerek beszerzéséhez és magánjellegű MRI (mágneses rezonancia) vizsgálat elvégeztetéséhez, szociálisan rászoruló betegek részére. Ez a támogatás magánjellegű és egy-egy alkalomra szól, tehát nem folyamatosan hosszabb időre. Igényelni kortól függetlenül lehet, az ország bármely részéből.

Részletesebb információk:

Gyógyszertámogatás

Az „átlagosnál drágább” megjelölést az igénylő jövedelméhez viszonyítva értjük. Tehát mondjuk az 5000 forintos gyógyszerár annak tekinthető egy például 100.000 forintos nettó munkabér vagy nyugdíj mellett. A gyógyszertámogatás összegének felső határa nincs rögzítve, tájékoztatásul közöljük azonban, hogy az eddigi gyakorlatban 50.000 forint volt az 1 igénylésre nyújtott legnagyobb támogatás.

A támogatás egy adatlap kiállításával igényelhető, amelyhez a következők mellékelendők:

– havi jövedelemigazolás az igénylőről és az esetleg közös háztartásban élő más személyről,

– orvosi igazolás az átlagosnál drágább gyógyszer megnevezéséről és szükséges mennyiségéről, maximum 1 hónapra,

– gyógyszertári igazolás a gyógyszer beszerzési áráról.

MRI–támogatás

A támogatást olyan magánjellegű MRI-vizsgálathoz lehet igényelni, amely rosszindulatú daganat gyanújának tisztázására szolgál, és amelyet az állami egészségbiztosítás csak túl késői időpontra tud vállalni. Igénylés előtt ajánlatos lehetőleg több magáncégnél érdeklődni, mert lényeges különbségek vannak mind a vállalt határidőkben, mind az árakban.

Az említett jövedelemigazoláson kívül az igényléshez mellékelendő a betegséget igazoló orvosi lelet, valamint a szakorvos által kiállított MRI-beutaló másolata.

Megjegyezzük, hogy a hozzánk beérkezett valamennyi személyi adatot az előírt titoktartással kezeljük.

Egyéb felvilágosítás, valamint az igényléshez szükséges adatlap a következő telefonszámon kérhető: (06-1) 321-3497, leginkább az esti órákban.

...és ideje van a nevetésnek

MOTOROSOK

Három motoros fekszik a kórházban.
Az orvos kérdezi tőlük, hogy kerültek ide.
Az amerikai: – Ülni Harley-Davidson, menni 150, jönni kanyar, puff!
A japán: – Ülni Yamaha, menni 200, jönni kanyar, puff!
Az orosz: – Ülni Verhovina, menni 40, látni elszáguldó Harley-t, látni elszáguldó Yamahát, azt hinni állni, leszállni.

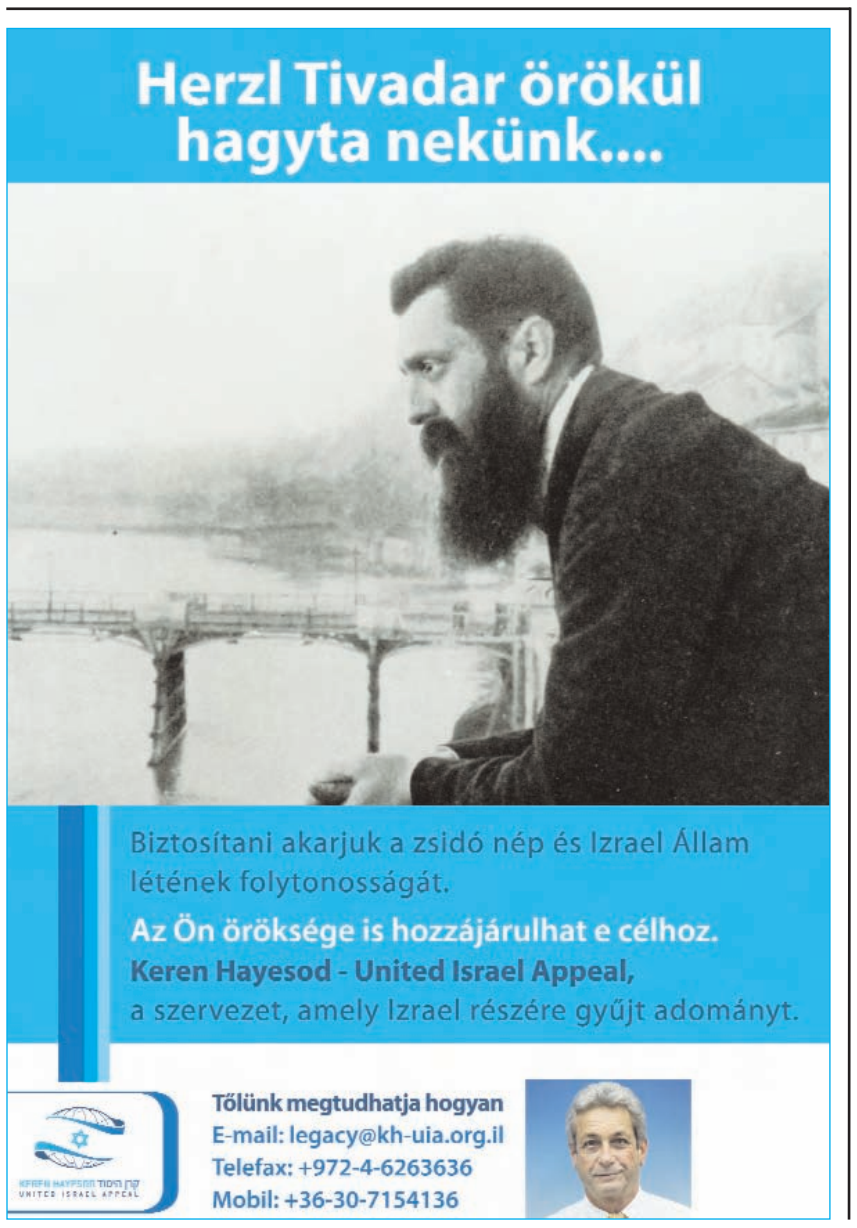

SPÁNN GÁBOR

Git sábesz, mit córesz, mit dálesz

Kínos koronás karantént kaptunk. Kedves Olvasó! Ne ijedjen meg, kedvenc jegyzetírója nem háborodott meg, minden meg lesz magyarázva. A címben leírt jiddis bon mot-t minden zsidó ember érti, aki nem, az pedig megérzi.

A kezdőmondatot csupán az alliteráció kedvéért írtam, elvégre kell valami szórakozás a karanténban is. Jegyzetem címét péntek délutánonként szoktam használni, amikor zsidó barátaimat és ismerőseimet felhívom szombati jókívánság céljából. Nekünk, zsidóknak – nem kívánok senkivel konkurálni sorscsapás témában – nem újdonság ez a córesz.

Aki ismeri történelmünket, tudja, hogy ha a szót nem is ismerték, de ősapáink jócskán karanténban voltak Egyiptomban is, valamint a 40 éves sivatagi bolyongás sem hasonlított egy ibizai SZOT-beutalóra. Elődeink bujkáltak és menekültek a történelmünkön végigvonuló pogromok alatt, ami végül evolúciós csúcsként a holokausztban manifesztálódott, aminek mi, öregek már csak pár ezren vagyunk túlélői. Nem kívánom alábecsülni egy világjárvány veszélyét, de miközben mára csak történelemkönyvekből ismert népek tűntek el a süllyesztőben, mi, zsidók itt vagyunk a döntőben.

Említettem már a péntek estét. Bizony lelkileg és fizikailag is fáj a zsinagógai közösség hiánya, és akkor még nem írtam a tudatlanságomról. A péntek esti imákat ugyan magyar nyelvű imakönyvből fel tudom mondani, bajban csak egy ponton vagyok. Amikor a Löcho dajdi közepén Jeruzsálem felé kell fordulni, komoly logisztikai gondot okoz, hogy vajon az én zuglói lakásomból a Keleti pályaudvar vagy a Bosnyák piac felé esik a szent város. *(Jeruzsálem felé imádkozunk, a Löcho dajdi utolsó szakaszánál a bejárat felé fordulva köszöntjük a szombat menyasszonyát – a szerk.)* **Mindenesetre bízom abban, hogy a Teremtő, aki a csillagokat is mozgatja, majd csak jó irányba görbíti imáim tejútját is.**

Mi jogkövető állampolgárok vagyunk. Feleségem ugyan minden nap tesz a lábaimba kb. 500 métert, merthogy háztömb körüli sétára kényszerít. Fiam ellát mindennel, csak a kívánságlistát kell elmondani. Bevallom, egyszer megszegtük a szabályt, és vendéget fogadtunk. Mikor a csöngetésre a feleségem ajtót nyitott, és én megláttam egy zöld színekben pompázó Darth Vadert az ajtónkban, remegve tárcsázni kezdtem az Operatív Törzset, mert ott úgyis sok a rendőr. Aztán derült ki, hogy ez csupán a postás ijesztő álarcban és még ijesztőbb nyugdíjjal.

Aztán itt volt a peszách. Nálunk a homecolást tulajdonképpen a vírus intézte el. Ugyanis pontosan az ünnep előestéjére fogyott el minden kenyérnemű, és a környékünkön sem pékárut, sem lisztet kapni nem lehetett. Első év, hogy feleségemmel kettesben ünnepeltünk. Illetve életemben először megszűntem utálni korunk high-tech csodáit, mert a fiam ügyesen megoldotta, hogy nem testi valójában, hanem okostelefonok segítségével „jelen legyen". Feleségem még hibátlanul abszolválta a gyertyagyújtás szertartását, és egy szép szédertálat ültünk „körül". Én a magam ámhórec módján – bizonyára hibásan és hiányzó szövegrészekkel – mondtam imáimat, és csukott szemmel megpróbáltam felidézni azokat a szédereket, amiknek különböző zsinagógákban 50-100 fős közösségben részese lehettem. Az egyik kedvenc rabbim talált imát ilyen járvány esetére is, számomra fonetikusan megküldte, amit én minden nap elmondok. Annyit mondhatok, hogy az a mesüge Nostradamus annak idején a naptárát bizonyára a kínai piacon vette, mert a jelek szerint minimum 20 évet sietett. Én úgy lakom, hogy majdnem rálátok körzetem zsinagógájára. Csak remélni merem, megélem még, hogy a nevemmel ellátott padból köszönőimát mondhassak.

De ha már a legendáknál tartunk, felelősségvállalás nélkül elmondom, hogy él egy hiedelem: állítólag minden oroszok sztárja és a zsidók nagy barátja, Sztálin a második világháború alatt, amikor a németek Sztálingrádot vették ostromgyűrű alá, és tábornokai is elkeseredetten és tanácstalanul álltak, annyit mondott: lesz még ünnep a mi utcánkban!

Tehát kedves zsidó hittestvéreim! Azt üzenem, hogy egyetlen koronavírus sem nő az égig, úgyhogy fel a fejjel... és a maszkkal!

Karanténiában

ÖNINTERJÚ

– Rabbi úr mit keresett Ausztriában? És pont Karintiában üdült ilyenkor?

– Félreértett! Karanténiában voltam és vagyok!

– Bocsánat!

– Megbocsátok! De miért nem az idei széderről érdeklődik?

– Milyen volt?

– Rendhagyó! Az áfikajmen megtalálásáért a gyerek eddig mindenféle kütyüket kért, idén viszont, nem találja ki, maszkot!

– Csak? Gondolom FFP2-est, most az a menő!

– Eltalálta! Meg Élijáhut is fogadtuk, bár a vendégfogadás tiltva volt!

– Mit készítettek számára?

– Hát a szokásos serleg bort és egy meglepit!

– Mi volt az?

– Egy maszk és egy kézfertőtlenítő! Mivel Izraelből jött, félórás karanténba tettük!

– És mit szól rabbi úr ahhoz, hogy egyesek szerint mi, zsidók okoztuk a járványt?

– Nézze, én megszoktam! Tiszaeszlár óta nincsenek illúzióim! Bár most csúszott a program!

– Micsoda???

– Peszáchkor a vérvád a trendi, most a Korona überolta!

– És az nem zavarja őket, hogy Izraelben tragikus a helyzet?

– Nem! Ők ezt járulékos áldozatnak hívják!

– És mi lesz azután?

– Állítólag egészen más lesz a világ, mint előtte!

– Mondjon rabbi úr egy dolgot!

– A legnehezebb lesz a „maradj otthon"-ból kihúzni az embereket!

– Bár már ott tartanánk!

Kardos Péter